

UCHWAŁA Nr XXV/258/2016
Rady Gminy Kołbaskowo
z dnia 28 listopada 2016 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kołbaskowo do roku 2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 446.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2016r., poz. 930, Dz. U. z 2016r. poz. 753, 1310, 1359, 1583.) **Rada Gminy Kołbaskowo, uchwala co następuje:**

§ 1

Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kołbaskowo do 2026 r. w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie.

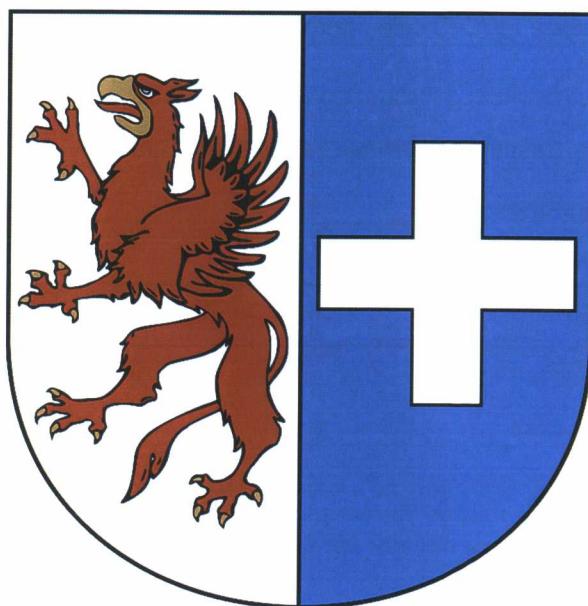
§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Szczuplak
Zbigniew Szczuplak

Załącznik do Uchwały Nr XXV/258/2016
Rady Gminy w Kołbaskowie z dnia 28 listopada 2016 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kołbaskowo do roku 2026

Kołbaskowo, 2016 rok

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
1. Metodologia badań	9
2. Akty prawne regulujące opracowanie Strategii	7
3. Charakterystyka gminy Kołbaskowo	13
4. Diagnoza demograficzna gminy Kołbaskowo	14
5. Infrastruktura społeczna	16
6. Ocena sytuacji społecznej gminy Kołbaskowo	20
7. Zasoby instytucjonalne gminy Kołbaskowo	36
8. Analiza ankiet	37
9. Prognoza dotycząca naistotniejszych problemów społecznych i ich Konsekwencji dla systemu pomocy społecznej	41
10. Misja Strategii i cele strategiczne	41
11. Cele strategiczne, Analiza SWOT i cele operacyjne oraz działania służące ich realizacji	43
12. Zarządzanie Strategią, Zasady monitoringu i aktualizacji Strategii Wskaźniki monitoringu Strategii	50
Spis tabel	53
Spis wykresów	55

Wprowadzenie

Współczesną politykę społeczną bez wątpienia kreuje kryzys gospodarczy, któremu towarzyszy eskalacja wszelkich problemów społecznych, określanych w literaturze przedmiotu, jako zjawiska społecznie niepożądane, negatywne oceniane oraz niemożliwe do zbiorowego rozwiązania.¹ Szybkie tempo oraz skala rozwoju państw niesie za sobą wysokie ryzyko zatarcia dotychczasowej wiedzy o społeczeństwie, a to z kolei stawia władze społeczne przed poszukiwaniem innowacyjnych i kompleksowych rozwiązań. Wraz z przeobrażeniem społeczno-gospodarczym nastąpiła również zmiana w warunkach udzielania pomocy społecznej. W głównej mierze została ona ukierunkowana na decentralizację, pluralizm podmiotów oraz integrację beneficjentów, korzystających z usług socjalnych.²

Prognozowanie rozwoju gminy, a zwłaszcza poszerzanie pakietów pomocy społecznej stanowi priorytet w działaniach władz rządowych i samorządowych. Polityka społeczna, której głównym narzędziem jest pomoc społeczna, polega na wspieraniu osób oraz rodzin w pokonywaniu dość często trudnych sytuacji życiowych, wynikających z braku umiejętności właściwego wykorzystania własnego potencjału oraz zasobów. Tego rodzaju pomoc organizują nie tylko organy administracji rządowej i samorządowej, ale również jednostki organizacji społecznych oraz instytucje pozarządowe. Wszelkie problemy społeczne prowadzą do społecznej alienacji i marginalizacji, stanowią piętno współczesnego społeczeństwa oraz przyczyniają się do podziału zbiorowości lokalnej. Dlatego też, głównym zadaniem praktyków życia społecznego (polityków społecznych i pracowników socjalnych), a tym samym idei pomocy społecznej jest skuteczna profilaktyka, ukierunkowana na autonomizację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich reintegracja z lokalnym środowiskiem.³

Głównym działaniem administracji publicznej, umożliwiającym walkę z panującymi dysfunkcjami w środowisku lokalnym i społecznym jest opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Prezentowany dokument w swojej formie i treści zawiera wszelkie działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, zmierzające do zminimalizowania funkcjonujących na terenie gminy Kołbaskowo problemów społecznych. Opracowanie Strategii ma na celu rozpoznanie, przeanalizowanie oraz ocenę dotychczasowych zasobów polityki społecznej i danych dotyczących sytuacji demograficzno-społecznej mieszkańców oraz wysunięcie prawidłowych wniosków wynikających z realizacji i monitorowania dotychczasowej Strategii.

Strategia została stworzona na potrzeby społeczności lokalnej, po wcześniejszym poddaniu jej obserwacji. W swojej treści zawiera obowiązujące akty prawne, analizę obecnej sytuacji społecznej, opisy. Ponadto obejmuje przyszłe rokowania oraz zapobiega wystąpieniu nowych dysfunkcji społecznych. Dla instytucji pomocy społecznej stanowić będzie podstawę do przeprowadzenia ewaluacji, a sama stanie się instytucją nie tylko skierowaną na beneficjenta, ale przede wszystkim placówką uczestniczącą w procesie pomocy. Diagnozę problemów społecznych powierzono EMPIRIA DUO Spółka z o.o. Kompleksowe Rozwiązania Dla Administracji Samorządowej z Jastrzębia Zdroju.

¹ J. Sztumski: Wstęp do metod i technik badań społecznych. Katowice 2005, s. 43.

² Red. M. Grewiński, J. Krzyszkowski: Współczesne tendencje w pomocy społecznej i pracy socjalnej. Warszawa 2011, s. 7.

³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz. U. 2009, nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).

Informacje zdobyte w wyniku diagnozy, przeprowadzonej w oparciu o zastosowanie profesjonalnych metod i narzędzi stworzyły możliwość opracowania wymaganej ustawą o pomocy społecznej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Opracowanie Strategii powstało przy uwzględnieniu dokumentów strategicznych i programowych, zarówno krajowych, regionalnych, jak i lokalnych mających kluczowe znaczenie dla planowania i realizacji celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kołbaskowo. Dokumentami tymi są:

- **Krajowym Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 – Nowy Wymiar Integracji**⁴ - Program ten jest dokumentem o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, utworzonym w celu realizacji średniookresowej strategii rozwoju kraju oraz innych strategii rozwoju – zwłaszcza Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego. Uwzględnia również politykę państwa obejmującą walkę z ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem głównym programu jest trwałe zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln oraz wzrost spójności społecznej. Ponadto, Program zakłada progres na czterech płaszczyznach:
  - **Gwarancje dla przyszłości młodzieży** – stworzenie młodzieży szansy wejścia na rynek pracy i zakładania rodzin – „Zasadniczym efektem powinno być stworzenie spójnego systemu działań edukacyjnych, społecznych i zawodowych, który przygotowuje młodzież do wejścia na rynek pracy, umożliwi zdobycie niezbędnych kompetencji i umiejętności ułatwiających włączenie społeczne, aktywność zawodową, a także rozwój rodziny.”⁵
  - **Aktywna osoba i zintegrowana rodzina** – odpowiedzialne lokalne środowisko - „W tym przypadku podstawowym efektem ma być rozwój systemu aktywnej integracji, działającego na rzecz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób, rodzin i środowisk zagrożonych wykluczeniem. Chodzi o łączenie ról społecznych, zawodowych i rodzinnych oraz zwiększenie znaczenia społeczności lokalnej z wykorzystaniem partnerstwa publiczno-społecznego.”⁶
  - **Zapobieganie niepewności mieszkaniowej** – „Najważniejsze będzie zapewnienie dostępu do niedrogich mieszkań na wynajem, co zwiększy bezpieczeństwo rodzin i umożliwi ich aktywizację zawodową. Ważne też będzie zapobieganie utracie mieszkania i bezdomności, które powodują wykluczenie społeczne.”⁷
  - **Seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni** – „Podstawowy efekt realizowanych działań to zapewnienie osobom starszym i niepełnosprawnym przyjaznych form opieki i aktywnego spędzania czasu oraz możliwości włączenia się do życia społecznego.”⁸
- **Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej 2020**⁹ - określa kierunki interwencji publicznej mające służyć kształtowaniu jak najlepszych warunków dla rozwoju ekonomii

⁴ Dokument dostępny na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki społecznej www.mpips.gov.pl – link „Pomoc społeczna”.

⁵ <https://www.premier.gov.pl/wydarzenia/decyzje-rzadu/uchwala-w-sprawie-przyjecia-programu-pod-nazwa-krajowy-program.html> (20.042.2016).

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

społecznej i przedsiębiorstw społecznych w oparciu o diagnozę sektora ekonomii społecznej uwzględniając aktualny kontekst polityczny, społeczny i gospodarczy w Polsce i w Unii Europejskiej.

- **Rządowego Programu Aktywności Osób Starszych na lata 2014-2020¹⁰** - Program zakłada włączenie sektora organizacji pozarządowych do działań służących zaangażowaniu seniorów w aktywność społeczną w czterech sektorach:
  - **Edukacja osób starszych** – poszerzenie oferty edukacyjnej dla osób starszych, które zamierzają edukować się oraz rozwijać, przy wykorzystywaniu potencjału oraz kapitału, którym dysponują poszczególne osoby.
  - **Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz i międzypokoleniową** - aktywność osób starszych oraz włączenie do wspólnych działań młodszego pokolenia, co pozwoli na budowanie wzajemnego zrozumienia oraz rozwój umiejętności społecznych;
  - **Partycypacja społeczna osób starszych** - działania na rzecz zwiększenia udziału osób starszych w życiu publicznym, społecznym, gospodarczym, kulturalnym i politycznym, co przyczyni się do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.
  - **Partycypacja społeczna osób starszych** - zwiększenie dostępności i podniesienie jakości usług społecznych dla osób starszych. Kluczowe znaczenie ma tutaj tworzenie lokalnych sieci wsparcia opartych na działaniach wolontariuszy w celu tworzenia środowiska samopomocy.
- **Programem Operacyjnym „Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020”, POWER 2014-2020¹¹** - Jest jednym z 6 programów krajowych jakie będą realizowane w okresie 2014-2020. Program finansowany jest z Europejskiego Funduszu Społecznego, a jego celem są reformy w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia.
- Wieloletnim Programem Wspierania Finansowego gmin w zakresie dożywiania „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020**”¹² - Celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji. Program jest elementem polityki społecznej gminy w zakresie:
  - poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
  - poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
  - kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.
- **Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie** - ma na celu zwiększyć m.in. skuteczność oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, skuteczność

---

⁹ Dokument dostępny na stronie internetowej www.pozYTEK.gov.pl (19.02.2016).

¹⁰ Uchwała Nr 237 Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Aktywności Osób Starszych na lata 2014-2020, Dz. U. Monitor Polski z dn. 24 stycznia 2014 r., poz. 52.

¹¹ Dokument dostępny na stronie internetowej www.mrr.gov.pl (20.02.2016).

¹² Uchwała Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013, www.mpips.pl. – „Pomoc społeczna – Programy”.

przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia skali tego zjawiska w Polsce, a także zwiększyć poziom kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

- **Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa strategia rozwoju kraju** - jest to dokument przygotowany przez Zespół Doradców Strategicznych Premiera RP, w oparciu o analizę, charakterystykę i ocenę 20 lat transformacji - przedstawia 10 kluczowych dla przyszłości wyzwań oraz dylematy wymagające rozstrzygnięć, by wyzwania te podjąć. Zostały stworzone przesłanki do myślenia w kategoriach realnie strategicznych, innowacyjnych, z formułowaniem wizji, celów oraz narzędzi niezbędnych dla osiągania wyznaczonych celów. Projekt obejmuje 10 wyzwań rozwojowych:
  - 1) wzrostu konkurencyjności;
  - 2) sytuacji demograficznej;
  - 3) wysokiej aktywności pracy oraz adaptacyjności zasobów pracy;
  - 4) odpowiedniego potencjału infrastruktury;
  - 5) bezpieczeństwa energetyczno- klimatycznego;
  - 6) gospodarki opartej na wiedzy i rozwoju kapitału intelektualnego;
  - 7) solidarności i spójności regionalnej;
  - 8) poprawy spójności społecznej;
  - 9) sprawnego państwa;
  - 10) wzrostu kapitału społecznego Polski¹³.

Strategie sektorowe dotyczące problemów społecznych - dokument jest uzupełnieniem na poziomie lokalnym zapisów:

- Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014- 2020,
- Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011- 2016,
- Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011- 2015,
- Narodowego Programu Ochrony Zdrowia na lata 2007- 2015,
- Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011- 2015,
- Rządowego Programu Ograniczania Przemocności i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej” 2007-2015.

Programy trwające do roku 2015 są w trakcie aktualizacji.

Dokumenty lokalne wspierające politykę społeczną w gminie Kołbaskowo:

- **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii** – program ukierunkowany na rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii mają na celu wyznaczenie odpowiednich działań zmierzających do zmniejszenia skali zjawisk negatywnych na terenie gminy.

¹³ <https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2013/02/Strategia-DSRK-PL2030-RM.pdf>, (10.04.2016).

- **Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2014 – 2016** – jest realizacją obowiązku nałożonego na gminy ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która to ustawa nakazuje samorządowi podejmowanie działań wspierających wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
- **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2018** - jest dokumentem, który wyznacza główne kierunki realizacji zadań w celu skutecznego działania i reagowania na doniesienia o przemocy w rodzinie.

1. Metodologia badań

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kołbaskowo do roku 2026 opierała się na następujących metodach badawczych:

- metoda „desk research”, analizie poddano informacje zgromadzone w celach administracyjnych, udostępnione przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołbaskowie do zaobserwowania liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy Ośrodka ze względu na poszczególne problemy. Jest to technika badawcza będąca dla Strategii wstępną fazą projektu poprzedzającą fazę zbierania danych pierwotnych. Szczególnie pomocne okazały się: Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej za lata 2013 – 2015, Ocena zasobów pomocy społecznej z lat 2013- 2015 dla gminy Kołbaskowo, Sprawozdania z realizacji zadań gminy z zakresu wspierania rodziny za lata 2013 – 2015, Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Kołbaskowo na lata 2014 – 2016 w roku 2015.
- wywiady swobodne z pracownikami Ośrodka celem analizy oraz przedyskutowania informacji niezbędnych do wglębień się w funkcjonowanie Ośrodka, jego specyfikę,
- analiza danych GUS i Urzędu Statystycznego w Szczecinie,
- analiza gminnych programów pomocowych,
- analiza ankiet adresowanych do mieszkańców gminy Kołbaskowo, w celu zebrania jak największego materiału zawierającego opinie społeczności lokalnej na temat problemów społecznych oraz jakości życia w gminie.

Wszelkie wykorzystane badawcze przyczyniły się do zebrania materiału umożliwiającego zdiagnozowanie zjawisk społecznych oraz procesów zachodzących na terenie gminy Kołbaskowo. Dla prezentowanej Strategii przyjęto ujęcie strukturalno-funkcjonalne, które traktuje system społeczny jako pewną całość, dlatego też największy nacisk położony został na analizie materiałów zastanych oraz wywiad kwestionariuszowy.

2. Akty prawne regulujące opracowanie Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Kołbaskowo ma charakter kilkuletni, została przygotowana do roku 2026. Jest zgodna z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej

dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym, tym samym umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Na treść i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych mają wpływ również inne akty prawne, należą do nich m.in. :

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn.zm.).

Warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej określa Ustawa: zadania w zakresie pomocy społecznej; rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania; organizację pomocy społecznej; zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej. Dokument traktuje pomoc społeczną przede wszystkim jako instytucję, umożliwiającą wyjście z trudnych sytuacji życiowych tym osobom, rodzinom, które nie są w stanie wykorzystać własnego potencjału, zasobów czy predyspozycji, ze względu na niemożność samodzielnego przezwyciężenia problemów w życiu codziennym.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.).

Zapisy znajdujące się w ustawie określają zasady oraz formy wspierania rodziny, która napotyka trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, ponadto ustawodawca określa zasady oraz formy sprawowania pieczy zastępczej, jak również pomoc w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków. Reguluje również kwestie finansowania oraz administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, a także określa zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 114).

Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne, zapomoga wypłacana przez gminy,
- świadczenia wypłacane przez gminy,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- świadczenie rodzicielskie.

Świadczenia rodzinne i koszty ich obsługi (3% z budżetu państwa), składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne są finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa.

Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2014 r. poz. 1863 z późn. zm.).

Ustawa określa zasady przyznawania członkom rodziny wielodzietnej Karty Dużej Rodziny, sposób przyznawania im uprawnień oraz sposób realizacji i finansowania zadań wynikających z ustawy. Uprawnienia przysługujące osobom posiadającym ważną Kartę polegają na przyznaniu korzystniejszego

od ogólnie obowiązującego dostępu do towarów, usług lub innych form działalności. Kartę przyznaje wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania członka rodziny wielodzietnej.

Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 859 z późn.zm.).

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zmieniła ustawę o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej. Pozwoliło to na lepszy dostęp osób uprawnionych do organu wypłacającego świadczenia. Po nowelizacji ustawa zakłada uproszczenie i zmniejszenie procedur administracyjnych związanych ze stosowaniem ustawy, bardziej racjonalne funkcjonowanie organów działających na jej podstawie oraz efektywne odzyskiwanie przez budżet państwa od dłużników alimentacyjnych należności Skarbu Państwa powstałych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, jednakże efektywność ta jest zbyt niska.

Ustawa określa:

- zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji,
- warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, zwanych dalej "świadczeniami z funduszu alimentacyjnego",
- zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (t. j. Dz. U. z 2011 r. Nr. 43, poz. 225 z późn.zm.).

Ustawa stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Ustawa ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców, którzy podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Drugą formą pomocy przewidzianą w ustawie jest wsparcie zatrudnienia osób, które uległy wykluczeniu społecznemu.

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (t. j. Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz.1375 z późn. zm.).

Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje,

samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności: promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym, zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1987 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. z. U. z 2011 r. Nr 127 poz.721).

Ustawa dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znaczny, lekki, umiarkowany), o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów, lub o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia. Orzeczenie ustalające stopień niepełnosprawności stanowi także podstawę do przyznania ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów.

Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2014 r. poz. 567).

Ustawa określa warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Zasiłki dla opiekunów i koszty ich obsługi, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne są finansowane ze środków z budżetu państwa na realizację świadczeń rodzinnych. Realizacja zasiłków dla opiekunów jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez gminy.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o pożytku publicznym i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1118 z późn. zm.).

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce. Obszary, które reguluje ustawa to: prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego), uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego), nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, wolontariat.

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z późn.zm.).

Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, że większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 4 ust 1 stanowi: „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gminy”. Ponadto, organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).

Ustawodawca określa zadania obejmujące przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, sposób postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz osób stosujących przemoc w rodzinie. Ustawa określa również zadania realizowane przez organy administracji rządowej oraz jednostki samorządu terytorialnego. Tym samym, do zadań własnych gminy należą:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 149 z późn. zm.).

Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej są realizowane przez instytucje rynku pracy działające w celu: pełnego i produktywnego zatrudnienia; rozwoju zasobów ludzkich; osiągnięcia wysokiej jakości pracy; wzmocnienia integracji oraz solidarności społecznej.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 581).

Ustawa określa:

- warunki udzielania i zakres świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- zasady i tryb finansowania świadczeń,
- zasady i tryb kwalifikowania świadczeń opieki zdrowotnej jako świadczeń gwarantowanych,

- zadania władz publicznych w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń,
- zasady powszechnego - obowiązkowego i dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego,
- podstawy instytucjonalno-proceduralne do stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady,
- zasady funkcjonowania, organizację i zadania Narodowego Funduszu Zdrowia, zwanego dalej "Funduszem",
- zasady funkcjonowania, organizację i zadania Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji, zwanej dalej "Agencją",
- zasady sprawowania nadzoru i kontroli nad finansowaniem i realizacją świadczeń.

Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 121 z późn. zm.).

Ubezpieczenia społeczne obejmują: ubezpieczenie emerytalne, ubezpieczenia rentowe, ubezpieczenie w razie choroby i macierzyństwa, zwane dalej "ubezpieczeniem chorobowym", ubezpieczenie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, zwane dalej "ubezpieczeniem wypadkowym". Ustawa określa:

- zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym,
- zasady ustalania składek na ubezpieczenia społeczne oraz podstaw ich wymiaru,
- zasady, tryb i terminy - zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych, prowadzenia ewidencji ubezpieczonych i płatników składek, rozliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz zasiłków z ubezpieczeń chorobowego i wypadkowego, opłacania składek na ubezpieczenia społeczne,
- zasady prowadzenia kont ubezpieczonych oraz kont płatników składek,
- zasady działania Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- organizację, zasady działania i finansowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- zasady działania Funduszu Rezerwy Demograficznej,
- zasady zarządzania tym funduszem,
- zasady kontroli wykonywania zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 2156 z późn. zm.).

Reguluje wszystkie kwestie związane z oświatą, funkcjonowaniem szkół i placówek, ich finansowaniem, zagadnieniami dotyczącymi pomocy stypendialnej, czy też treści związanych z samymi zasadami oceniania. Ponadto ustawa reguluje kwestię wsparcia finansowego dla potrzebujących uczniów.

3. Charakterystyka gminy Kołbaskowo¹⁴

Gmina Kołbaskowo jest gminą wiejską znajdującą się w województwie zachodniopomorskim w południowej części powiatu polickiego. Siedzibą gminy jest wieś Kołbaskowo. Gmina Kołbaskowo stanowi 15,9% powierzchni powiatu. Na terenie gminy znajduje się 15 sołectw, 5 wsi niesołeckich i osad oraz 4 opuszczone wsie i osady. Sąsiednie gminy:

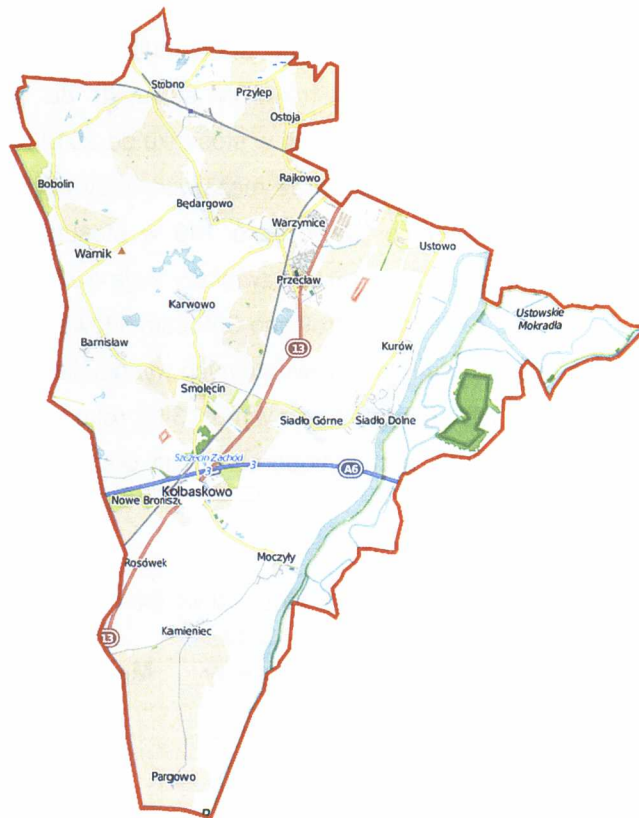
- Szczecin (miasto na prawach powiatu),
- Dobra (powiat policki),
- Gryfino (powiat gryfiński).

Gmina graniczy także z Republiką Federalną Niemiec:

- powiat Vorpommern-Greifswald (Meklemburgia-Pomorze Przednie),
- powiat Uckermark (Brandenburgia).

Powierzchnia gminy Kołbaskowo: 105,46 km².

Gmina leży na Wzniesieniach Szczecińskich i w Dolinie Dolnej Odry nad Odrą. Gmina położona jest na tzw. Wale Bezleśnym, nieco zalesionym na zboczach. Najwyższym punktem Wału jest tzw. Mała Góra (88 m n.p.m.). W przeszłości cały ten teren porastały lasy, które zanikły na skutek rolniczej działalności człowieka. Tereny leśne zajmują 7% powierzchni gminy, a użytki rolne 67%.

4. Diagnoza demograficzna gminy Kołbaskowo

Gminę Kołbaskowo zamieszkuje 11 829 mieszkańców (stan na 2015 rok). Liczba mieszkańców na przestrzeni analizowanych lat 2013 – 2015 sukcesywnie zwiększa się. Warto mieć na uwadze, iż gmina Kołbaskowo ma charakter przede wszystkim rolniczy, jednak ze względu na bliskość Szczecina notuje się zwiększony napływ osiedlającej się tutaj ludności aktywnej zawodowo w mieście. Gmina stała się dla nowych mieszkańców swoistego rodzaju „sypialnią Szczecina” (spora rotacja mieszkańców na osiedlach graniczących z miastem).

W latach 2002 – 2015 liczba mieszkańców gminy wzrosła o 59%

¹⁴ Charakterystyka gminy Kołbaskowo powstała w oparciu o dane znajdujące się na stronie internetowej Urzędu Gminy Kołbaskowo.

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Kołbaskowo

	2013	2014	2015
Ogółem	11 152	11 599	11 829
Kobiety	5 717	5 898	6 038
Mężczyźni	5 435	5 701	5 791

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, GOPS Kołbaskowo / dane GUS

Analizując powyższe dane demograficzne można zaobserwować wzrost liczby mieszkańców gminy, szczególnie w 2015 roku. W stosunku do poprzednich lat, liczba mieszkańców zwiększyła się odpowiednio – o 677 osób w stosunku do 2013 roku oraz o 230 w stosunku do 2014 roku. Odpowiednio wzrasta liczba kobiet oraz mężczyzn, przy czym liczba kobiet w 2015 roku w stosunku do 2013 roku zwiększyła się o 321 oraz o 140 w stosunku do 2014 roku. Liczba mężczyzn w 2015 roku przy zestawieniu z 2013 rokiem zwiększyła się o 356 i 90 w stosunku do 2014 roku.

W 2015 roku zarejestrowano 369 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 156 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Kołbaskowo 213.

Średni wiek mieszkańców wynosi 34,5 roku i jest znacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa zachodniopomorskiego oraz znacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Tabela 2. Ogólny udział ludności wg ekonomicznych grup wieku

	2013 Kobiety	2013 Mężczyźni	2014 Kobiety	2014 Mężczyźni	2015 Kobiety	2015 Mężczyźni
Wiek przedprodukcyjny	1 302	1 318	1 331	1 352	1 348	1 336
Wiek produkcyjny	3 710	3 794	3 869	4 025	3 926	4 100
Wiek poprodukcyjny	705	323	698	324	764	355

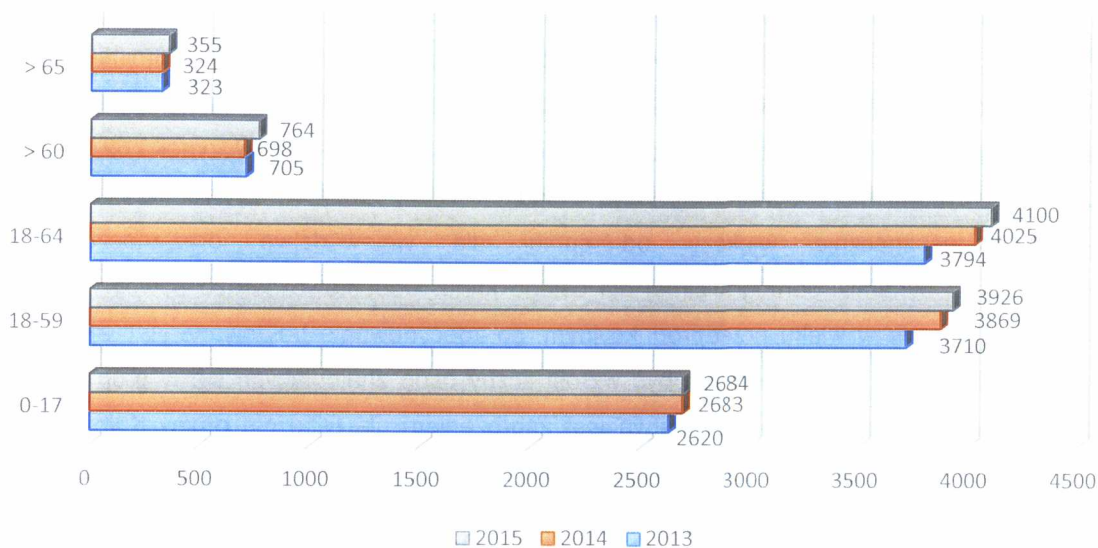
Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, GOPS Kołbaskowo

Powyższa tabela przedstawia udział poszczególnych grup ekonomicznych w strukturze ludności gminy w latach 2013 – 2015 z uwzględnieniem podziału stosowanego przez Główny Urząd Statystyczny, gdzie:

- wiek przedprodukcyjny – przedział wiekowy obejmujący osoby, które nie ukończyły 18 roku życia. Jest to wiek, w którym ludzie zazwyczaj nie podejmują pracy z powodu kształcenia się lub nie mogą być zatrudnione na mocy przepisów kodeksu pracy ze względu na za zbyt niski wiek,
- wiek produkcyjny – przedział wiekowy, w którym ludzie zazwyczaj podejmują pracę. W zależności od przyjętej klasyfikacji wiek produkcyjny obejmuje: kobiety między 18 a 59 rokiem życia oraz mężczyźni między 18 a 64 rokiem życia. Wiek produkcyjny dzieli się na: wiek mobilny oraz wiek niemobilny,
- wiek poprodukcyjny - przedział wiekowy, w którym człowiek zwykle kończy już pracę zawodową. Zgodnie z najczęściej stosowaną klasyfikacją w wieku poprodukcyjnym znajdują się kobiety w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyźni w wieku 65 lat i więcej¹⁵.

¹⁵ Szczegółowe definicje zaczerpnięte ze strony internetowej, www.rynekpracy.pl, 04.05.2016.

Wykres 1. Udział poszczególnych grup ekonomicznych w strukturze demograficznej

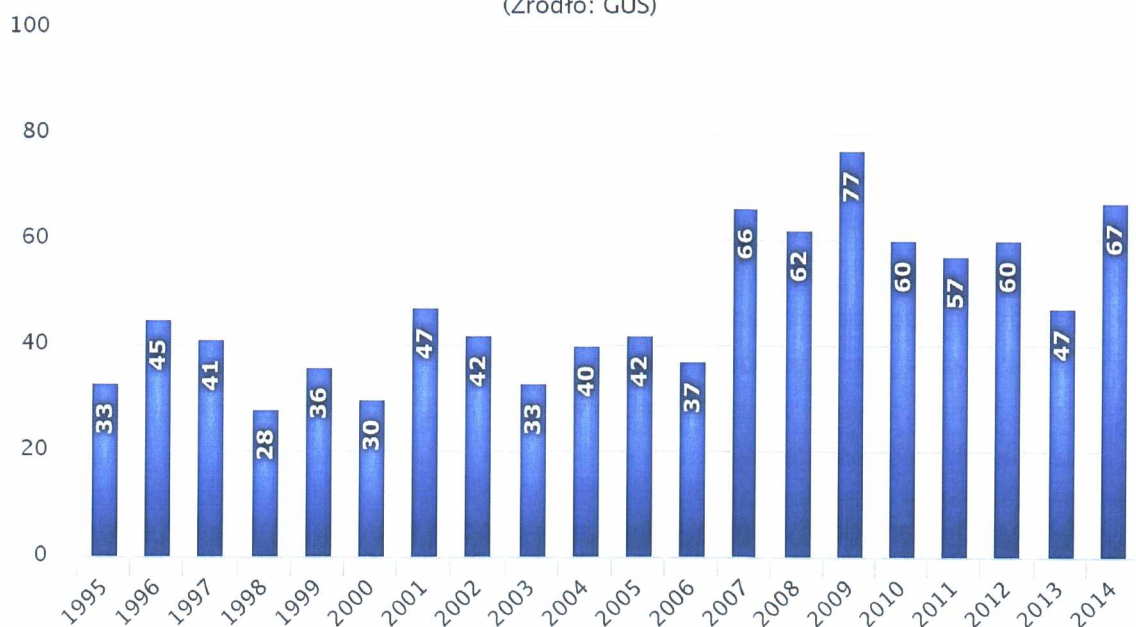
Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, GOPS Kołbaskowo

Poniższy wykres przedstawia liczbę zawieranych małżeństw w gminie Kołbaskowo. Mieszkańcy zawarli w 2014 roku 67 małżeństw, co odpowiada 5,7 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa zachodniopomorskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 2,4 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 27,7% mieszkańców gminy pozostawało w stanie wolnym, natomiast 57,1% mieszkańców trwało w związkach małżeńskich, 6,7% mieszkańców było po rozwodzie, a 6,1% byli wdowcami oraz wdowami.

Wykres 2. Liczba zawartych małżeństw w gminie Kołbaskowo

Liczba małżeństw zawartych w gminie Kołbaskowo w latach 1995 – 2014

(Źródło: GUS)

Analizując wszystkie powyższe dane demograficzne można zaobserwować wzrost liczby mieszkańców znajdujących się w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców. Gmina Kołbaskowo ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 92. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 7,7 na 1000 mieszkańców gminy. W 2015 roku urodziło się 161 dzieci, w tym 47,8% dziewczynek i 52,2% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,52 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. Dodatkowo bardzo powoli wzrasta liczba osób znajdujących się w wieku przedprodukcyjnym, co zdecydowanie traktowane jest jako pozytywne zjawisko. Sygnałem alarmującym może być wzrost liczby osób znajdujących się w grupie wiekowej – poprodukcyjnej. Starzenie się społeczeństwa jest zagrożeniem nie tylko dla gminy Kołbaskowo, ale i całego społeczeństwa. Oznacza to, iż chcąc utrzymać wysokość świadczeń emerytalno-rentowych i poziom opieki zdrowotnej seniorów należy zwiększyć obciążenia fiskalne nakładane na wynagrodzenia osób aktywnych zawodowo lub wydłużyć okres aktywności zawodowej.

5. Infrastruktura społeczna

Istotną cechą samorządu gminy jest zaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności, bowiem samorząd odpowiada za wszystkie sprawy publiczne dotyczące życia mieszkańców w obrębie jednostki terytorialnej. Władze samorządowe odpowiadają za zaspokajanie potrzeb mieszkańców. Od umiejętności gospodarowania zasobami i od tego, jak gmina będzie wykorzystywać swoje szanse, zależy jej rozwój. Wejście Polski do Unii Europejskiej i rozwój gospodarczy wymaga od samorządów coraz bardziej kreatywnego myślenia w zakresie przyciągania nowych inwestorów, ale przede wszystkim inwestowania w infrastrukturę. Jest to również szansa na rozwój gminy. Infrastruktura stanowi kombinację wielu cech, bez których nie jest możliwy rozwój gospodarczy jednostki lokalnej i wyższy standard życia społeczności lokalnej¹⁶.

Gminna Biblioteka Publiczna w Kołbaskowie¹⁷

Biblioteka służy rozwojowi nauki, oświaty, kultury, stwarza warunki do samodzielnego wzbogacania wiedzy i kształtowania zainteresowań, realizuje potrzeby czytelnicze i prowadzi wszechstronną działalność informacyjną.

Do podstawowych celów Biblioteki w Kołbaskowie należy:

- zaspokajanie potrzeb kulturalnych społeczeństwa,
- wspomaganie systemu edukacji narodowej,
- gromadzenie, opracowywanie i przechowywanie oraz odpowiednie zabezpieczenie zbiorów tworzących zasób biblioteczny,

¹⁶ K. Witkowski, D. Starościc: System infrastruktury społecznej w gminie, PWSZ IPiA Studia Lubuskie, Sulechów 2008, s. 177.

¹⁷ Statut Gminnej Biblioteki Publicznej w Kołbaskowie, Uchwała Nr VI/46/2011 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 28 marca 2011 r.

- rozwój gminnego systemu informacji, w tym informacji gospodarczej, prawnej, rządowej i samorządowej,
- udostępnianie zbiorów na miejscu, prowadzenie wypożyczeń na zewnątrz (do domów) jak i wewnątrz oraz wypożyczeń międzybibliotecznych,
- prowadzenie działalności informacyjno – bibliograficznej przy wykorzystaniu nowoczesnych metod informatycznych,
- popularyzowanie metod informatycznych,
- współdziałanie z bibliotekami innych sieci, a w szczególności z bibliotekami z terenu gminy i powiatu oraz z organizacjami i instytucjami w rozwijaniu, i zaspakajaniu potrzeb edukacyjnych, oświatowych i kulturalnych mieszkańców gminy,
- współpraca z nauczycielami, artystami, naukowcami, publicystami, pisarzami i innymi mieszkańcami Gminy zajmującymi się kulturą i sztuką na innym terenie,
- zbieranie i udostępnianie materiałów z historii i współczesności regionu,
- opracowanie planów i sprawozdań.

Gminna Biblioteka Publiczna w Kołbaskowie powstała w 1952 roku jako Gromadzka Biblioteka Publiczna. Część archiwów i księgozbioru z tamtych lat przetrwała do dziś, choć biblioteka przechodziła różne koleje losu - przeprowadzki, pożar oraz połączenie z biblioteką szkolną. Aktualnie Biblioteka znajduje się w osobnym budynku z filią w Przeclawiu.

Biblioteka odpowiada m.in. za organizację spotkań autorskich, lekcji bibliotecznych czy warsztatów plastycznych dla dorosłych. Ponadto, wspiera kampanie promujące czytelnictwo – Cała Polska Czyta Dzieciom, Z książką do przedszkola. Funkcjonują również Dyskusyjny Klub Książki oraz Dyskusyjny Klub Książki dla dzieci umożliwiające wymianę zdań oraz spotkanie w kameralnym gronie celem analizy, a także wymiany poglądów dotyczących przeczytanej pozycji. Biblioteka jest przede wszystkim miejscem spotkań mieszkańców.

Oświata

Szkoły są instytucjami odpowiadającymi za kształcenie oraz wychowanie dzieci i młodzieży. Na terenie gminy Kołbaskowo znajduje się 5 szkół, skupiających się na podstawowym poziomie edukacji. Nauka w szkołach ponadgimnazjalnych i wyższych kontynuowana jest w ościennym Szczecinie. Pozytywnym aspektem są punkty przedszkolne w szkołach podstawowych.

Jednostki funkcjonujące na terenie gminy Kołbaskowo:

- Zespół Placówek Oświatowych w Kołbaskowie, w skład wchodzi Publiczne Przedszkole i Szkoła Podstawowa,
- Szkoła Podstawowa z Punktem Przedszkolnym w Przeclawiu,
- Publiczne Gimnazjum w Przeclawiu,
- Szkoła Podstawowa z Przedszkolem w Będargowie,
- Zespół Ekonomiczno - Administracyjny Szkół.

3251 mieszkańców gminy Kołbaskowo jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 1 624 kobiet oraz 1 627 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 24,1% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,9% wykształcenie policealne, 11,6% średnie ogólnokształcące, a 16,8% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 21,6% mieszkańców gminy Kołbaskowo, gimnazjalnym 5,3%, natomiast 16,3% podstawowym ukończonym. 1,4% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa zachodniopomorskiego mieszkańcy gminy Kołbaskowo mają wyższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Kołbaskowo największy odsetek ma wykształcenie wyższe (26,6%) oraz podstawowe ukończone (16,9%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (27,2%) oraz wyższe (21,4%). 20,4% mieszkańców gminy Kołbaskowo w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (21,2% wśród dziewczyn i 19,5% wśród chłopców). Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 1 016 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada 0,80 dzieci w wieku przedszkolnym. W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształcą się 28,9% ludności (30,1% wśród dziewczyn i 27,7% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 18 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 70,15.

Wśród mieszkańców w wieku potencjalnej nauki 12,4% zalicza się do przedziału 13-15 lat - kształcenie na poziomie gimnazjalnym (11,8% wśród dziewczyn i 13,0% wśród chłopaków). Na 1 oddział w szkołach gimnazjalnych przypada 21 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach gimnazjalnych do osób w wieku 13-15 lat) wynosi 57,67. W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształcą się 16,7% mieszkańców (16,3% wśród dziewcząt i 17,0% wśród chłopaków). W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 21,7% mieszkańców gminy Kołbaskowo w wieku potencjalnej nauki (20,6% kobiet i 22,7% mężczyzn).

Świetlice gminne

Świetlice gminne pełnią funkcję centrów kultury lokalnej, odpowiadają za organizację czasu wolnego mieszkańców, a przede wszystkim integrują lokalną społeczność. Świetlice gminne służą nie tylko dzieciom, poprzez organizację zajęć, ale także dorosłym. Osoby dorosłe mogą skorzystać m.in. z bezpłatnych zajęć komputerowych, które przybliżają tematykę funkcjonowania komputera.

Na terenie gminy Kołbaskowo działa 11 świetlic gminnych:

- Świetlica w Będargowie,
- Świetlica w Bobolinie,
- Świetlica w Kamieńcu,
- Świetlica w Kołbaskowie,
- Świetlica w Kurowie,
- Świetlica w Moczyłach,

- Świetlica w Ostoi,
- Świetlica w Przeclawiu,
- Świetlica w Siadle Górnym,
- Świetlica w Stobnie,
- Świetlica w Barniławiu.

Warto zaznaczyć, że istnieje możliwość wynajmu świetlicy ze względu na organizację imprez, spotkań, zebrań.

Rynek pracy

W gminie Kołbaskowo na 1000 mieszkańców pracuje 162 osób . 47,5% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 52,5% mężczyźni.

Bezrobocie rejestrowane w gminie Kołbaskowo wynosiło w 2015 roku 8,9% (10,8% wśród kobiet i 7,0% wśród mężczyzn).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Kołbaskowo wynosi 4 309,12 PLN, co odpowiada 103.80% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Kołbaskowo 750 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 333 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -417.

9,5% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Kołbaskowo pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 50,7% w przemyśle i budownictwie, a 12,5% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 12,5% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Podmioty Gospodarki Narodowej w Rejestrze REGON w 2014r. ¹⁸:

Ogółem 1763 w tym w sektorze: rolniczym – 19, przemysłowym – 164, budowlanym – 166, na 10 tys. ludności - 1490. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności - 1204

Przychylna polityka gminy powoduje sukcesywny ilości podmiotów gospodarczych, a co za tym idzie wzrost miejsc pracy.

Zasoby mieszkaniowe¹⁹:

Liczba mieszkań w 2014r. – 4856, przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m² - 83,

Mieszkania oddane do użytkowania w 2013r.- 149, w 2014r. – 78.

liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych 1381.

¹⁸ Dane Urzędu Statystycznego w Szczecinie

http://szczecin.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_zachodniopomorskie/portrety_gmin/powiat_policki/gmina_wiejska_kolbaskowo.pdf

¹⁹ Dane Urzędu Statystycznego w Szczecinie

http://szczecin.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_zachodniopomorskie/portrety_gmin/powiat_policki/gmina_wiejska_kolbaskowo.pdf

Liczba lokali socjalnych w 2014r. – 27, w 2016r. -56 .

6. Ocena sytuacji społecznej gminy Kołbaskowo

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, która ukierunkowana jest na umożliwienie osobom, jak i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których niestety nie są w stanie przezwyciężyć wykorzystując własne środki, możliwości czy też uprawnienia. Zadania z zakresy pomocy społecznej na obszarze gminy Kołbaskowo realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołbaskowie, zwany dalej GOPS oferując pomoc w postaci:

- świadczeń pieniężnych:
  - zasiłek stały,
  - zasiłek okresowy,
  - zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
  - zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- świadczeń niepieniężnych:
  - praca socjalna,
  - bilet kredytowym
  - składki na ubezpieczenie zdrowotne,
  - składki na ubezpieczenia społeczne,
  - pomoc rzeczowa, w tym ekonomiczna na usamodzielnienie,
  - sprawienie pogrzebu,
  - schronienie,
  - posiłek,
  - niezbędne ubranie,
  - usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
  - specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia.

Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być dostosowane do okoliczności uzasadniających udzieleni pomocy, a potrzeby korzystania z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli mieszczą się w możliwościach Ośrodka. Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. W związku z czym działalność GOPS charakteryzować będzie się w najbliższych latach systemowym podejściem do rodzin i osób, poprzez szeroko rozumianą pracę socjalną, aktywizowanie lokalnego środowiska, współpracę z organizacjami pozarządowymi.

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną oraz pracownikami socjalnymi wymaga zdiagnozowania problemów społecznych występujących na terenie gminy Kołbaskowo. Dzięki trafnej ocenie sytuacji, będzie możliwe zaplanowanie konkretnych działań oraz zadań przyczyniających się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Jak wynika z danych uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie problemy społeczne występujące na terenie gminy są najczęściej ze sobą powiązane i tak największy problem ubóstwo najczęściej wynika z bezrobocia, z niego też może wynikać alkoholizm czy też stosowanie przemocy w rodzinie, jak również niemożność radzenia sobie ze sprawami opiekuńczo-wychowawczymi. Osoby ubogie, nie mające wystarczających środków do życia, to nie tylko osoby w wieku produkcyjnym. Liczną grupę stanowią osoby zmagające się z niepełnosprawnością czy długotrwałą lub ciężką chorobą.

Dane w poniższej tabeli obrazują zakres powodów, dla których przyznano świadczenia z pomocy społecznej oraz ilość rodzin, która ją otrzymała w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w gminie Kołbaskowo w latach 2013-2015. Zapis w tabeli uwzględnia hierarchię problemów społecznych w kolejności od najbardziej obciążonych udzielaną pomocą²⁰:

Tabela 3. Powody przyznawania pomocy społecznej

Problem	Rok			
	2013	2014	2015	Łącznie
Ubóstwo	166	172	185	523
Długotrwała lub ciężka choroba	154	163	169	486
Bezrobocie	135	123	113	371
Niepełnosprawność	95	87	87	269
Bezradność (problemy)	64	72	72	208
Potrzeba ochrony macierzyństwa	32	31	28	91
Alkoholizm	27	30	29	86
Przemoc w rodzinie	24	4	3	31
Bezdomność	19	15	12	46
Opuszczenie zakładu karnego	5	5	6	16
Zdarzenia losowe	3	3	8	14
Narkomania	1	1	2	4
Kłęski żywiołowe i ekologiczne	-	-	-	-
Sieroctwo	-	1	1	2
Ochrona ofiar handlu ludźmi	-	-	-	-
Ogółem				2 147

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, GOPS Kołbaskowo

Liczby zapisane w powyższej tabeli wskazują hierarchię najczęściej występujących problemów w gminie Kołbaskowo, spośród których największymi są ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie,

²⁰ Dane pozyskane z dokumentu *Ocena zasobów pomocy społecznej w gminie Kołbaskowo*.

niepełnosprawność, bezradność, potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm, przemoc w rodzinie, bezdomność, które stanowią % wszystkich problemów społecznych danej gminy (czyli wsparcie z powodu tych problemów otrzymało 2 111 spośród 2 147 rodzin). Mniej liczne problemy pod względem ilości występowania, które napotykanne są wśród lokalnej społeczności to: opuszczenie zakładu karnego, zdarzenia losowe, narkomania, klęski żywiołowe i ekologiczne, sieroctwo, ochrona ofiar handlu ludźmi. Nie mniej jednak w odniesieniu do rzadziej występujących problemów nie można traktować ich jako nieobecne, gdyż są one potencjalnym zagrożeniem zwiększonego ryzyka ich występowania. Wręcz przeciwnie należy stworzyć lub kontynuować programy profilaktyczne promujące ich zapobieganiu pojawienia się oraz informujące o możliwościach szybkiej interwencji w przypadku ich zaistnienia. Rodziny i osoby zmagające się z problemami rzadziej występującymi w danej gminie należy objąć zaangażowaniem i takim samym wsparciem, jak w przypadku beneficjentów walczących z problemami z grupy większości.

Kryteria dochodowe:

542 zł dla osoby samotnie gospodarującej, 465 zł na osobę w rodzinie (do 30.09. 2015r.),
634 zł dla osoby samotnie gospodarującej, 514 zł na osobę w rodzinie (od 01.10.2015r.).

Środki do realizacji GOPS:

- w 2013 roku:
  - na realizację świadczeń pomocy społecznej i świadczeń socjalnych – 3 643 088 zł
  - środki własne gminy – 824 056 zł
  - dotacja wojewody do zadań własnych gminy – 742 064 zł
  - dotacja wojewody do zadań zleconych gminie – 2 076 968 zł
- w 2014 roku:
  - na realizację świadczeń pomocy społecznej i świadczeń socjalnych – 3 784 892 zł
  - środki własne gminy – 929 607 zł
  - dotacja wojewody do zadań własnych gminy – 773 216 zł
  - dotacja wojewody do zadań zleconych gminie – 2 082 069 zł
- w 2015 roku:
  - na realizację świadczeń pomocy społecznej i świadczeń socjalnych – 3 767 706 zł
  - środki własne gminy – 925 017 zł
  - dotacja wojewody do zadań własnych gminy – 680 316 zł
  - dotacja wojewody do zadań zleconych gminie – 2 162 373 zł

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie:

- w 2013 roku:
  - 543 osoby,
  - 215 osoby długotrwale objęte pomocą,
  - 366 rodzin,
  - 893 osoby w tych rodzinach,

- w 2014 roku:
  - 483 osoby,
  - 229 osoby długotrwale objęte pomocą,
  - 348 rodzin,
  - 853 osoby w tych rodzinach,
- w 2015 roku:
  - 462 osoby,
  - 219 osoby długotrwale objęte pomocą,
  - 316 rodzin,
  - 726 osoby w tych rodzinach.

Ubóstwo

Ubóstwo traktowane jest jako brak wystarczających środków materialnych do funkcjonowania na satysfakcjonującym poziomie. Dodatkowo, jest to stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do rodziny lub grupy społecznej.

Zjawisko ubóstwa jest zjawiskiem wielowymiarowym i wieloaspektowym, niemniej jednak za najważniejszy wskaźnik określający zasięg ubóstwa przyjmuje się dochód gospodarstwa domowego. Powodem popadania w ubóstwo jest przede wszystkim niewystarczająca ilość środków finansowych, jakimi dysponuje rodzina, w stosunku do wzrastających w szybkim tempie kosztów utrzymania.

Ubóstwu sprzyja przede wszystkim bezrobocie, niski status zawodowy, brak wykształcenia, zamieszkiwanie na wsi lub w małym miasteczku, jak również typ biologiczny rodziny, wielodzietność, rodziny niepełne, niepełnosprawność.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin i osób w rodzinach korzystających z ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w latach 2013 – 2015.

Tabela 4. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka z powodu ubóstwa

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	166	172	185
Liczba osób w tych rodzinach	393	418	442

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, GOPS Kołbaskowo

Analizując powyższe dane można zaobserwować wzrost liczby rodzin pobierających świadczenia ze względu na brak wystarczających środków do zapewnienia odpowiednich warunków życia.

W 2013 roku osoby objęte pomocą Ośrodka z powodu ubóstwa stanowiły 45,35% z wszystkich rodzin korzystających z Ośrodka, natomiast liczba osób w tych rodzinach odpowiadała 44% ogólnej liczbie osób z rodzin będących pod opieką Ośrodka. W następnym roku, liczba rodzin zmagających się z

ubóstwem wzrosła. Ich odsetek stanowił już 49,42% z wszystkich rodzin (wzrost o 4,07 p.p.), natomiast osoby w tych rodzinach odpowiadały już 49% (wzrost o 5 p.p.). W 2015 roku ponownie zwiększyła się liczba rodzin ubogich, jednak udział tych rodzin w ogólnej liczbie beneficjentów pomocy społecznej zmniejszył się – 40% (spadek o 9,42 p.p.). Ubóstwo koreluje z wieloma problemami społecznymi, m.in. bezrobociem, niepełnosprawnością czy długotrwałą lub ciężką chorobą i przyczynia się do generacji kolejnych. Zmniejszenie skali poszczególnych problemów oddziałuje na liczbę rodzin, które zmuszone zostały o zwrócenie się o pomoc do Ośrodka. Osoby długotrwale korzystające ze świadczeń pomocy społecznej pozostają wieloletnimi podopiecznymi, jednak w przypadku osób zmuszonych nagle do zwrócenia się o wsparcie, wyjście z trudnej sytuacji jest o wiele łatwiejsze. Pozytywnym zjawiskiem jest zmniejszenie liczby rodzin ubogich w stosunku do wszystkich podopiecznych, jednak warto mieć na uwadze wahania w zwracaniu się o pomoc Ośrodka.

Ośrodek świadczy pomoc na rzecz rodzin dotkniętych problemem ubóstwa poprzez²¹:

- pomoc rodzinom w prowadzeniu gospodarstwa domowego w nowej sytuacji gospodarczej i gospodarowania skromnymi środkami finansowymi – praca socjalna, projekt „Pobudka – obudź swój potencjał” projekt GPS dla rodziny, praca asystentów rodziny,
- objęcie ochroną dzieci m.in. poprzez zakup wyposażenia do szkoły, zapewnienie ciepłego posiłku w szkole, pomoc w organizowaniu dzieciom wypoczynku,
- weryfikacja świadczeń tak, by pomoc przyznawana była adekwatnie do potrzebujących,
- prowadzenie akcji zbiórki i rozdawania ubogim odzieży, a także rzeczy do wyposażenia mieszkań, meble, sprzęt gospodarstwa domowego.

Długotrwała lub ciężka choroba

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołbaskowie udziela wsparcia oraz pomocy osobom zmagającym się z długotrwałą lub ciężką chorobą oraz ich rodzinom.

Długotrwała lub ciężka choroba, to termin oznaczający chorobę charakteryzującą długotrwały proces leczenia w sposób stały lub przez długi okres, mającą długotrwały przebieg. Ustalenie ram czasowych jest bardzo trudne, dlatego zasadne jest posiadanie decyzji w oparciu o odpowiednią dokumentację medyczną, która potwierdzi stan zdrowia. Z medycznego punktu widzenia długotrwałe choroby, to choroby przewlekłe, nieuleczalne, wrodzone. Do chorób długotrwałych zaliczyć należy zatem nie tylko choroby przewlekłe, ale również takie, które mają długotrwały przebieg (trwające miesiącami lub latami) i wymagające leczenia w sposób stały lub przez długi okres²².

Tabela 5. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby

	2013	2014	2015
--	-------------	-------------	-------------

²¹ Informacje pochodzą ze *Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie*.

²² Interpretacja Ministra Finansów - Dyrektor Izby Skarbowej w Katowicach z dnia 11 lutego 2011 r., IBPBII/1/415-889/10/MK.

Liczba rodzin	154	163	169
Liczba osób w tych rodzinach	332	339	334

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, GOPS Kołbaskowo

Ze wsparcia Ośrodka z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby na przestrzeni analizowanych lat skorzystało łącznie 486 rodzin oraz 1005 osób w tych rodzinach. Największy wzrost odnotowano w 2015 roku w stosunku do 2013 roku – o 15 rodzin.

W 2013 roku rodziny, w których pojawiła się długotrwała lub ciężka choroba stanowiły 44,25% wszystkich rodzin znajdujących się pod opieką Ośrodka, natomiast osoby w tych rodzinach odpowiadały 37,17% wszystkich osób z rodzin. W roku następnym podopieczne rodziny odpowiadały już 46,83% wszystkich rodzin (wzrost o 2,5 p.p.), a w 2015 roku – 53,48%. Zwiększenie udziału rodzin ubiegających się o pomoc spowodowane jest między innymi pojawieniem się od 2014 roku zasiłków dla opiekunów.

Ośrodek świadczy pomoc na rzecz rodzin dotkniętych problemem długotrwałej lub ciężkiej choroby poprzez²³:

- stałą diagnozę potrzeb osób starszych,
- przyznawanie i zabezpieczenie realizacji usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych w miejscu zamieszkania,
- budowanie sieci współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi – PCPR, OWR, Caritas, Hospicjum,
- wzbogacenie warsztatu pracy pracowników socjalnych.

Bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym, które polega na tym, iż część ludzi będących zdolnych do pracy, a tym samym deklarujących chęć do jej podjęcia, nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów. Za osobę bezrobotną uznaje się taką, która pozostaje bez zatrudnienia, nie prowadzi działalności gospodarczej oraz nie wykonuje żadnej innej pracy zarobkowej.

Bezpośrednią przyczyną bezrobocia jest z reguły niewystarczająca liczba wolnych miejsc pracy dla ubiegających się o nie osób. Przyczynami mogą być również wadliwa organizacja rynku pracy, brak odpowiednich kwalifikacji bezrobotnych, oferowanie zbyt niskich stawek płac, rozwój szarej strefy.

Mając na uwadze dane statystyczne uzyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Policach, liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy w Powiecie Polickim, według stanu na dzień²⁴:

- 31 grudnia 2013 roku wynosiła – 2095 osób, stopa bezrobocia – 14,2%
- 31 grudnia 2014 roku wynosiła – 2794 osób, stopa bezrobocia – 11%

²³ Informacje pochodzą ze *Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie*.

²⁴ Dane pochodzą ze strony internetowej Powiatowego Urzędu Pracy w Policach, <http://police.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analizy>, (10.05.2016).

- 31 listopada 2015 roku wynosiła – 2428 osób, stopa bezrobocia – 9,3%

Na podstawie danych statystycznych można stwierdzić, że problem bezrobocia w ostatnich trzech latach przejawia tendencję malejącą. Poniższy wykres obrazuje liczbę osób bezrobotnych w Powiecie Polickim w latach 2013 -2015.

Tabela 6. Wielkość populacji bezrobotnych w poszczególnych gminach

	2012	2013	2014
Police	2430	2296	1701
Nowe Warpno	132	133	120
Kołbaskowo	522	517	429
Dobra	739	794	544

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Policach

Analizując dane udostępnione przez Powiatowy Urząd Pracy można zauważyć tendencję malejącą we wszystkich gminach powiatu. Największe skoki zauważalne są w gminie Police (zmniejszenie populacji bezrobotnych o 595 osób w stosunku do roku 2013) oraz gminie Dobra (zmniejszenie o 250 osób). W gminie Kołbaskowo liczba osób bezrobotnych w 2014 roku zmniejszyła się o 88 osób.

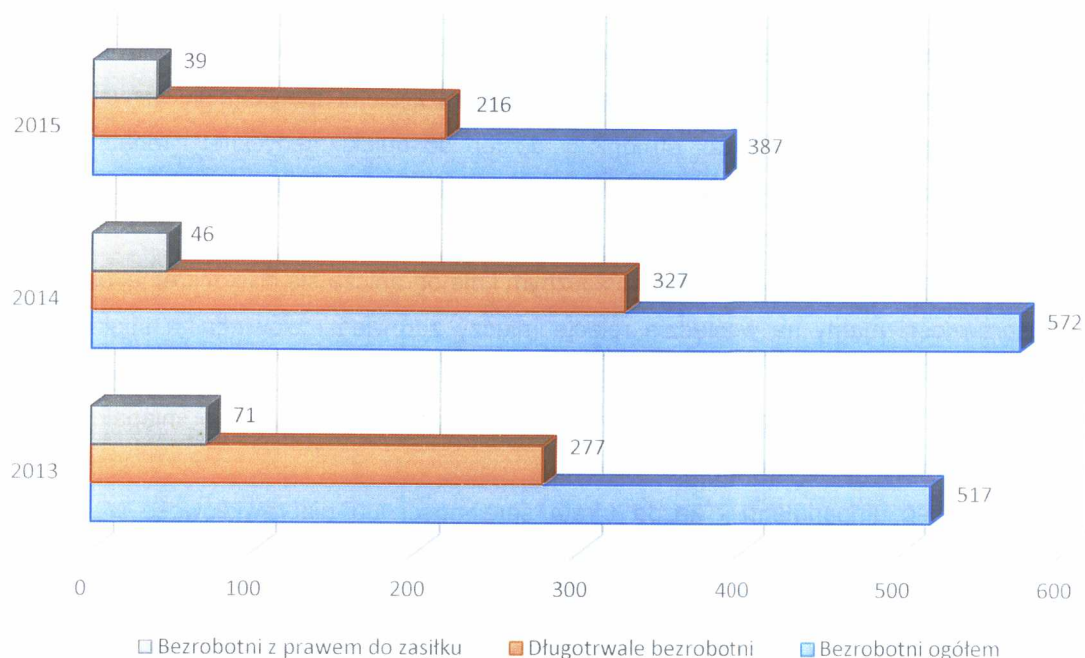
Tabela 7. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka z powodu bezrobocia

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	135	123	113
Liczba osób w tych rodzinach	395	344	319

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, GOPS Kołbaskowo

Odpowiednio do zmniejszającej się populacji bezrobotnych w gminie zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, zauważalne jest zmniejszenie się liczby rodzin pobierających świadczenia z Ośrodka z tytułu bezrobocia. W 2013 roku rodziny korzystające z Ośrodka stanowiły 36,88% wszystkich rodzin, w 2014 roku odnotowano zmniejszenie do 35,34%. Natomiast w 2015 roku rodziny odpowiadały 35,75% wszystkich rodzin będących beneficjentami pomocy społecznej.

Wykres 2. Sytuacja na rynku pracy

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, GOPS Kołbaskowo

Analizując powyższy wykres, który przedstawia liczbę osób pozostających bez zatrudnienia, długotrwale bezrobotnych, z prawem do zasiłku można zaobserwować tendencję spadkową.

Ośrodek świadczy pomoc na rzecz rodzin dotkniętych problemem bezrobocia poprzez²⁵:

- współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy, Centrum Doskonalenia Zawodowego oraz pracodawcami poszukującymi pracowników,
- organizację spotkań bezrobotnych z pracodawcami,
- budowę sieci współpracy między instytucjami i organizacjami pozarządowymi – PUP, WUP, CIS, OWR, Regionalny Inkubator Ekonomii Społecznej w Policach, Stowarzyszenie Czas Przestrzeń Tożsamość, Stowarzyszenie Epro-edukacja,
- organizacja prac społecznie użytecznych na terenie gminy,
- różnicowanie form pomocy adresowanej do całej rodziny bezrobotnego, a nie tylko do niego samego, z zachowaniem zasady indywidualizacji procesu pomagania,
- organizacja grup samopomocowych,
- świadczenie bezpłatnych porad prawnika i psychologa – kierowanie do OWR, Klubu Pracy PUP, Regionalnego Inkubatora Ekonomii Społecznej w Policach, Stowarzyszenia Czas Przestrzeń Tożsamość,
- weryfikacja wypłacanych świadczeń, celem dostosowania pomocy do potrzebującego.

Niepełnosprawność

²⁵ Informacje pochodzą ze *Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie*.

Jednym z ważniejszych problemów współczesnego świata jest niepełnosprawność, z którą konsoliduje się tzw. niepełnosprawność społeczna, czyli niemożność prawidłowego, pełnego funkcjonowania w społeczeństwie. Najczęstszymi problemami, z jakimi spotykają się w swojej codziennej egzystencji osoby niepełnosprawne to: utrudniony dostęp do opieki medycznej i rehabilitacji, bariery architektoniczne i komunikacyjne, pogarszanie się sytuacji materialnej, brak dostępu do grup wsparcia i opieki psychologicznej, izolacja społeczna.

Niepełnosprawność jest problemem społecznym i nie ogranicza się do konkretnej osoby. Mówiąc o niepełnosprawności mamy na względzie relację między zdrowiem człowieka, a społeczeństwem i środowiskiem, które go otacza.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) wprowadza następujące pojęcia niepełnosprawności, uwzględniając stan zdrowia człowieka:

- niesprawność (impariment) - każda utrata sprawności lub nieprawidłowość w budowie czy funkcjonowaniu organizmu pod względem psychologicznym, psychofizycznym lub anatomicznym,
- niepełnosprawność (disability) - każde ograniczenie bądź niemożność (wynikające z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w sposób lub zakresie uznawanym za typowe dla człowieka,
- ograniczenia w pełnieniu ról społecznych (handicap) - ułomność określonej osoby wynikająca z niesprawności lub niepełnosprawności, ograniczająca lub uniemożliwiająca pełną realizację roli społecznej odpowiadającej wiekowi, płci oraz zgodnej ze społecznymi i kulturowymi uwarunkowaniami.

Tabela 8. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka z powodu niepełnosprawności

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	95	87	87
Liczba osób w tych rodzinach	199	173	160

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, GOPS Kołbaskowo

Powyższa tabela przedstawia liczbę rodzin, którym przyznano pomoc z tytułu niepełnosprawności. W 2013 roku liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach odpowiadała odpowiednio 25,95% i 22,28% wszystkich beneficjentów. W następnym roku beneficjenci stanowili 25% wszystkich rodzin i 20,28% wszystkich osób w tych rodzinach, a zatem widoczne jest nieznaczne i prawie nieodczuwalne dla Ośrodka zmniejszenie podopiecznych. W 2015 roku ze świadczeń skorzystało 87 rodzin (27,53%). Ośrodek świadczy pomoc na rzecz rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności poprzez²⁶:

²⁶ Informacje pochodzą ze *Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie*.

- przyznawanie i zabezpieczanie realizacji usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych w miejscu zamieszkania,
- pomoc asystentów osoby niepełnosprawnej,
- likwidacja barier architektonicznych,
- świadczenie poradnictwa psychologicznego wspierającego osoby niepełnosprawne,
- motywowanie osób niepełnosprawnych do aktywnej pracy rehabilitacyjnej,
- organizowanie grup wsparcia dla rodzin, w których żyją osoby niepełnosprawne z uwzględnieniem praktycznej nauki pielęgnacji i rehabilitacji osób niepełnosprawnych,
- stworzenie bazy danych i udostępnienie informacji osobom niepełnosprawnym o dostępnych formach pomocy, procedur załatwiania formalności zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, nawiązania współpracy z grupami pomocowymi,
- świadczenia doradztwa zawodowego poprzez współpracę z zakładami pracy zatrudniającymi osoby niepełnosprawne oraz Zakładem Aktywności Zawodowej,
- współpraca ze Stowarzyszeniem „Aktywność bez barier” w projekcie „Niepełnosprawni do pracy”.

Bezradność (problemy)

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym uczą się nawiązywać kontakty z innymi ludźmi, a przede wszystkim zdobywają pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się odpowiednio: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza panująca w domu, warunki materialne i zdrowotne poszczególnych członków rodziny, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska, w którym dziecko funkcjonuje.

W rodzinach zaburzonych rodzicom przede wszystkim brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, umiejętności rozładowywania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą. Rodziny te często same nie posiadają właściwych wzorców. W wielu sytuacjach dzieci pochodzące z tych rodzin pozostawione są „same sobie”, a większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku, częściej pojawiają się u nich problemy szkolne.

Problemy opiekuńczo - wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty międzypokoleniowe wielokrotnie są przyczyną umieszczenia dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo - wychowawczych lub resocjalizacyjnych, a dla dorosłych ofiar rodzinnej przemocy są powodem szukania schronienia i porad w placówkach i organizacjach pomocowych.

Tabela 9. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka z powodu bezradności

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	64	72	72
Liczba osób w tych rodzinach	243	244	250

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, GOPS Kołbaskowo

W 2013 roku z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało 64 rodzin z terenu gminy, co stanowiło 17,48 % ogółu rodzin, którym przyznano pomoc. W roku następnym udział rodzin zmagających się z bezradnością w stosunku do ogółu stanowił 20,68%, natomiast w 2015 roku 22,78%. Liczba ta w ostatnich latach nieznacznie zmalała, ale wciąż utrzymuje się na względnie wysokim poziomie. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest niezwykle złożonym problemem, ponieważ swoim zasięgiem obejmuje zarówno osoby dorosłe, jak i dzieci. A to właśnie najmłodszy potrzebują odpowiednich wzorców do naśladowania, dlatego też pomoc pracowników jest nieoceniona.

Ośrodek świadczy pomoc na rzecz rodzin dotkniętych problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych poprzez²⁷:

- zatrudnianie asystentów rodziny pracujących z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, z ograniczoną władzą rodzicielską, zagrożonymi ograniczeniem władzy lub odebraniem dzieci,
- świadczenie pomocy udzielanej przez konsultantów – psychologów, pedagogów, pracowników, socjologów,
- opracowywanie przez pracowników socjalnych i konsultantów wraz z rodziną planu pracy w celu rozwiązania sytuacji kryzysowych,
- organizowanie grup wsparcia,
- kierowanie i opłacanie dożywiania dzieci w świetlicach środowiskowych, wiejskich oraz ogniskach przedszkolnych,
- zapewnienie możliwości schronienia dla kobiet i dzieci, wobec których występuje przemoc,
- pomoc rzeczowa lub finansowa na naukę dla dzieci,
- rozpoznawanie na bieżąco sytuacji dzieci w rodzinach i sygnalizowanie potrzeb podejmowania działań,
- współpraca z Domami Dziecka,
- współpracę z SOS dla Rodzinym,
- kierowanie spraw o pozbawienie praw rodzicielskich, praca z rodziną biologiczną przygotowującą ją do powrotu dziecka z placówki opiekuńczo-wychowawczej w sytuacjach, gdy rodzina była przyczyną odebrania czasowego dziecka,
- współpraca z PCPR i gminami powiatu.

Potrzeba ochrony macierzyństwa

Obecnie kobiety, które urodzą dziecko i wychowują dzieci korzystają ze świadczeń z ustawy o świadczeniach rodzinnych. W Polsce istotnym elementem w polityce społecznej i gospodarczej jest prawo pracy. Przepisy prawa pracy starają się sprzyjać kobiecie w pogodzeniu obowiązków macierzyńskich z zawodowymi, jednak przepisy te nierzadko są łamane przez pracodawców. Zdarza się zjawisko zwolnień z zakładów pracy kobiet ciężarnych. Zdarza się również, że ochrona trwałości

---

²⁷ Informacje pochodzą ze *Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie*.

zatrudnienia ze względu ciążę i urodzenie dziecka kończy się wraz z zakończeniem urlopu macierzyńskiego lub wychowawczego. Rolą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej powinno być uświadamianie kobiet o przysługujących im prawach pracowniczych oraz przekazywanie informacji, iż mogą poinformować odpowiednie instytucje w przypadku łamania przepisów prawa przez pracodawcę. Ośrodek z powodu trudnej sytuacji materialnej udziela pomocy w postaci zasiłków jednorazowych i okresowych kobietom w ciąży i wychowującym małe dzieci. Liczbę rodzin korzystających z tej formy pomocy na przestrzeni lat 2013- 2015 przedstawia powyższa tabela.

Tabela 10. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	32	31	28
Liczba rodzin wielodzietnych	11	10	14

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, GOPS Kołbaskowo

Nalizując powyższe dane można zaobserwować względnie stałą liczbę rodzin zwracającą się o udzielenie pomocy z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa. W 2013 roku rodziny te stanowiły 8,74% ogółu rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. W roku następnym liczba rodzin stanowiła niewiele więcej 8,9%, natomiast w 2015 roku – 8,86%.

Ośrodek świadczy pomoc na rzecz rodzin dotkniętych problemem potrzeby ochrony macierzyństwa poprzez²⁸:

- pomoc rodzinom o niskich dochodach w wychowywaniu dzieci – działania asystentów rodziny, pomoc ze strony pracownika socjalnego, pomoc materialna oraz rzeczowa,
- kierowanie i opłacanie pobytu dla kobiet w ciąży i matek samotnie wychowujących dzieci,
- przyznawanie rodzinom niewydolnym wychowawczo pomocy asystenta rodziny,
- wydawanie Karty Dużej Rodziny²⁹,
- współpraca z PCPR i gminami powiatu.

Alkoholizm

Jak podaje Światowa Organizacja Zdrowia, uzależnienie jest to „psychiczny, a niekiedy fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem a substancją, charakteryzujący się zmianami

²⁸ Informacje pochodzą ze *Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie*.

²⁹ Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. W 2014 roku złożono 33 wnioski o wydanie karty. Wydano 141 kart, 49 kart dla opiekunów/rodziców, 92 kart dla dzieci.

zachowania i innymi reakcjami, do których należy konieczność przyjmowania substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu doświadczenia jego wpływu na psychikę, a niekiedy aby uniknąć przykrych objawów towarzyszących brakowi substancji.”.

Najbardziej popularnym jest uzależnienie od alkoholu. Zjawisko to stwarza problem złożony i trudny do przezwyciężenia dla wielu osób. Należy jednak zaznaczyć, że nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Według Ministerstwa Zdrowia w Polsce żyje około 600-700 tys. alkoholików – 2% społeczeństwa. Tych jednak, którzy nadużywają, a alkoholikami nie są, jest znacznie więcej. To aż 12% Polaków.

Tabela 11. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka z powodu alkoholizmu

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	27	30	29
Liczba osób w tych rodzinach	55	63	54

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, GOPS Kołbaskowo

Rodziny, w których pojawia się problem uzależnienie od alkoholu w 2013 roku stanowiły 10,15% wszystkich rodzin (osoby w tych rodzinach – 6,15%), rok później – 8,62% (osoby w tych rodzinach – 7,38%), natomiast w 2015 roku – 9,17% (osoby w tych rodzinach – 7,43%). Względnie stała liczba rodzin objętych pomocą Ośrodka w dużej mierze związana jest z mentalnością oraz niechęcią do uzewnętrzniania się instytucjom. Bardzo często osoby zmagające się z uzależnieniem nie poszukują wsparcia oraz nie zwracają się do odpowiednich miejsc o dostosowanie pomocy do skali problemu.

Ośrodek świadczy pomoc na rzecz rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i uzależnionych od narkotyków poprzez³⁰:

- kierowanie do psychologa, psychiatry, terapeutów uzależnień dla osób uzależnionych oraz ich rodzin,
- kierowanie wniosków o leczenie do GKRPA,
- zawieranie kontraktów socjalnych na leczenie uzależnienia,
- świadczenie pomocy materialnej na dojazdy na terapię i leczenie,
- prowadzenie terapii odwykowej,
- dożywianie dzieci z rodzin z problemem alkoholowym,
- organizowanie letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych,
- stała współpraca z GKRPA, OWR, OIK, PCPR, DSM.

³⁰ Informacje pochodzą ze *Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołbaskowie*.

Przemoc w rodzinie

W myśl art. 2 ust. 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jako przemoc w rodzinie należy rozumieć: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą³¹”. Ustawa jako członka rodziny definiuje osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą.

Jak podają policyjne statystyki³² wśród oprawców dominują głównie mężczyźni. Często to właśnie oni są również źródłem utrzymania rodziny. Zwrócenie się o pomoc w związku ze stosowaną przemocą w domu wiąże się z interwencją Policji, późniejszymi sprawami sądowymi, ewentualnym skazaniem oprawcy, co nie jest pozytywnie odbierane wśród mieszkańców niewielkich miejscowości, tym bardziej na terenach wiejskich, gdzie wciąż utrzymuje się etos oddania i trwania w małżeństwie nawet nieudanym czy dysfunkcyjnym. Łącznie Ośrodek udzielił wsparcia i pomocy 31 rodzinom w latach 2013 – 2015. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin, którym w poszczególnych latach udzielono pomocy.

Tabela 12. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka z powodu przemocy w rodzinie

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	24	4	3
Liczba osób w tych rodzinach	-	10	9

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, GOPS Kołbaskowo

W Polsce w 2013 roku założono przeszło 61 tys. „Niebieskich Kart” dla sprawców przemocy w rodzinie, rok później było ich już 77 tys. Skala zjawiska przemocy w rodzinie z roku na rok zwiększa się. Warto zaznaczyć, że nie zawsze ilość założonych „Niebieskich Kart” oddaje stopień zjawiska przemocy w rodzinie. Bardzo często w rodzinach demonstrowana jest siła i dominacja nad domownikami, ale żadna z osób nie jest w stanie podjąć odpowiednich działań zatrzymujących oprawcę ze względu na strach przed ewentualnym następstwem. Skala zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Kołbaskowo nie jest alarmująca, jednak warto podejmować działania profilaktyczne, zapobiegawcze, które przyczynią się do zmniejszenia dotychczasowej liczby ofiar, a także przyczynią się do poszerzenia informacji na temat miejsc świadczących pomoc.

³¹ Definicja przyjęta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

³² <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

Ośrodek ściśle współpracuje z Gminnym Ośrodkiem Wsparcia Rodziny w Przecławiu, który pełni również funkcję Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przestępstw udzielającym wyspecjalizowanej pomocy psychologicznej, pedagogicznej, terapeutycznej i prawnej dla rodzin z terenu gminy. Ponadto, dyżuruje pracownik socjalny podczas Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw, a wszyscy pracownicy socjalni biorą udział w grupach roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego.

Bezdomność

W myśl ustawy o pomocy społecznej, za osobę bezdomną uznaje się: „osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.”³³

Andrzej Przyemeński w artykule „Bezdomność w Polsce – definicja zjawiska” stwierdza: „Definiując zjawisko bezdomności, lub raczej ogólnie je oceniając, pamiętać trzeba, że są różni bezdomni i różne drogi do znalezienia się w tym stanie. Nawet jeśli wiadomo, że w wielu przypadkach bezdomność jest rezultatem wcześniej dokonanych przestępstw, alkoholizmu, unikania zobowiązań itp., nie można jej traktować jako dewiacji indywidualnej, a zatem samych bezdomnych jako dewiantów. Stanowisko takie, często u nas występujące, jest nieuzasadnione, choć do pewnego stopnia zrozumiałe, bo ukształtowane poprzez obserwację najbardziej spektakularnych form bezdomności (ulicznej)”.

Jedną z klasyfikacji przyczyn bezdomności jest podział dokonany przez Eugeniusza Moczka i wyróżnia on przyczyny wynikające³⁴:

- z sytuacji społeczno-ekonomicznej kraju, w tym wzrostu bezrobocia, postępującej likwidacji hoteli robotniczych, braku miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, braku opieki nad wychowankami domów dziecka po ukończeniu 18 lat, braku ośrodków dla nosicieli wirusa HIV;
- z sytuacji prawnej, polegającej na możliwości wyeksmitowania lokatora „do nikąd” za długi i zaległości w opłatach czynszowych;
- z przyczyn związanych z patologiami, w tym z powodu alkoholizmu, przestępczości, odrzucenia lub braku opieki ze strony najbliższych, rozwodu lub trwałego rozpadu więzi formalnych lub nieformalnych, prostytucji kobiet, przemocy w rodzinie;
- z przyczyn natury socjopsychologicznej, w tym świadomego wyboru innego sposobu życia, odrzucenia obowiązującego systemu wartości;
- przyczyn osobowościowych, w tym poczucia niższości, osamotnienia, wstydu, przekonania o złym świecie i ludziach.

Wśród przyczyn leżących po stronie samych bezdomnych wymienia: czynniki związane z zakłóconym procesem socjalizacji w grupach pierwotnych, w tym:

³³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.), Art. 6 pkt 8.

³⁴ R. Dobrzeńcki: Bezdomność jako problem społeczny. Towarzystwo Kultury Świeckiej im. Tadeusza Kotarbińskiego, <http://www.kulturaswiecka.pl/node/301>, (15.05.2016).

- złego przygotowania do samodzielnego życia, brakiem możliwości samodzielnego mieszkania, niemożnością zamieszkania z najbliższymi po rozwodach, separacjach, powrotach z więzienia;
- przyczyny związane z nieumiejętnością przystosowania się do sytuacji społeczno-ekonomicznej, w tym poddawanie się przedmiotowemu traktowaniu przez pracodawców, brakiem możliwości zatrudnienia się za godziwą płacę;
- przyczyny związane z nieprzystosowaniem się do sytuacji obyczajowo-kulturowej, w tym traktowanie współmałżonków jako własności, rozwody, nie łożenie na rodzinę;
- przyczyny związane z piciem i nadużywaniem alkoholu.

Na terenie gminy Kołbaskowo można zaobserwować sukcesywnie malejącą liczbą osób pobierających świadczenia z tytułu bezdomności. W 2013 roku rodziny, w których pojawił się problem bezdomności stanowiły 5,19% wszystkich rodzin będących pod opieką Ośrodka, w roku następnym liczba zmniejszyła się do 4,31%. W 2015 roku odnotowano ponowny spadek udziału osób bezdomnych w ogólnej liczbie beneficjentów pomocy społecznej do 3,79%.

W styczniu 2015 roku w województwie zachodniopomorskim przebywało 2931 osób bezdomnych - 2350 mężczyzn, 408 kobiet i 173 dzieci. Skala bezdomności na terenie gminy Kołbaskowo nie jest alarmująca, jednak warto skupić się osobach pozostających bez stałego zamieszkania w celu udzielenia kompleksowej pomocy.

Tabela 13. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka z powodu bezdomności

	2013	2014	2015
Liczba rodzin	19	15	12
Liczba osób w tych rodzinach	42	24	13

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, GOPS Kołbaskowo

Osoby i rodziny pozostające bez stałego miejsca zamieszkania, zmagające się z bezdomnością mogą skorzystać z pomocy Ośrodka, który prowadzi negocjacje z rodzinami, sąsiadami, znajomymi w celu przyjęcia do domu osób bezdomnych. Ponadto, pracownicy służą pomocą w wynajęciu pokoju, mieszkania i ich opłacie. Jeśli istnieje potrzeba, Ośrodek zabezpiecza i opłaca poyt osobie bezdomnej w schroniskach na terenie ościennych gmin. Wypłacane są również dodatki mieszkaniowe, a także udzielanie pomocy rzeczowej i finansowej na zakup odzieży, opału, gorącego posiłku, sprzętów domowego użytku i innych podstawowych potrzeb życiowych najuboższych.

7. Zasoby instytucjonalne gminy Kołbaskowo

L.p	Obszary wsparcia
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
4.	Gminny Zespół Interdyscyplinarny
5.	Punkt Diagnostyczno-Konsultacyjny Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej
6.	Punkt Konsultacyjny
7.	Gminny Ośrodek Wsparcia, Rodziny w Przecławiu
8.	Centra Kształcenia na odległość
9.	Straż Gminna
10.	Przychodnie Medycyny Rodzinnej
11.	Zespół Placówek Oświatowych w Kołbaskowie, Szkoły Podstawowe w Przecławiu i Będargowie, Gimnazjum Publiczne
12.	Komisariat Policji w Mierzynie
13.	Świetlice wiejskie
14.	Przedszkola i punkty przedszkolne

8. Analiza ankiet

Metoda ankietowa to jedna z najpopularniejszych badań naukowych, która polega na stawianiu pytań oraz opracowaniu odpowiedzi. Ankieta to zbiór pytań stawianych pisemnie, celem zdobycia odpowiedzi mających przyczynić się do rozwiązania problemu. W badaniu ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców gminy Kołbaskowo, postawiono pytania, których odpowiedzi poddane analizie miały przyczynić się do pełniejszego zdiagnozowania sytuacji społecznej w gminie oraz ewentualnych problemów trapiących lokalną społeczność.

W badaniu wzięło udział 147 mieszkańców, z czego sporą część stanowiły kobiety, bo aż 70% respondentów. Badanych charakteryzował głównie wiek w granicach 31-50 lat (55%) i powyżej 50 roku życia (35%). Najmniej respondentów znajdowało się w wieku 19-30 lat (10%). Respondenci posiadali odpowiednio wykształcenie: podstawowe (24%), zasadnicze zawodowe (16%), średnie (18%), policealne (4%) oraz wyższe (38%), natomiast w statusie zawodowym dominuje stanowisko pracownika (63%) oraz osoby niepracującej (31%). Badanie oscylowało wokół warunków życia w gminie oraz jego jakości, a także problemów jakie napotyka lokalna społeczność.

Warunki życia

Warunki życia w gminie dla większości badanych oceniane są jako dobre (57%) oraz przeciętne (23%). Bardzo dobrze oceniana jest gmina przez 15% respondentów, natomiast 4% uważa, że warunki życia są niezadowolające. Za dominujące problemy społeczne badani uważają:

- uzależnienia (50%)
- bezrobocie (42%)
- brak opieki instytucjonalnej (29%)
- bezradność opiekuńczo-wychowawcza (25%)
- ubóstwo (17%)
- przestępczość (15%)
- brak odpowiedniej opieki instytucjonalnej w postaci żłobków, domów pomocy społecznej (15%)
- niepełnosprawność członka rodziny (2%)

Ubóstwo

Wśród najczęstszych przyczyn popadania w ubóstwo wskazywane jest przede wszystkim uzależnienia (72%) oraz zjawisko dziedziczenia biedy³⁵ (53%). Ponadto, do popadania w ubóstwo przyczyniają się wielodzietność (26%) oraz niedostosowanie społeczne (21%).

---

³⁵ Termin związany z międzygeneracyjnym wymiarem ubóstwa, gdy bieda trwa w czasie i charakteryzuje więcej niż jedno pokolenie w danym gospodarstwie domowym. Wbrew pojęciu „dziedziczenie”, które

---

Niepełnosprawność

Osoby niepełnosprawne spotykają się z wieloma problemami oraz utrudnieniami w życiu codziennym niezależnie od miejsca, w którym mieszkają. W gminie Kołbaskowo osoby zmagające się z niepełnosprawnością napotykać na szereg utrudnień. W opinii badanych najbardziej problematyczne są:

- bariery architektoniczne (55%)
- utrudniony dostęp do opieki medycznej, w tym placówek rehabilitacyjnych (49%)
- utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu (28%)
- brak akceptacji ze strony zbiorowości lokalnej (26%)
- utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (19%)

W skład rodziny osób biorących udział w badaniu nie wchodzi osoba niepełnosprawna (77%).

Opieka medyczna

Zdania dotyczące świadczonej opieki medycznej na terenie gminy są podzielone. Połowa badanych uważa, że dostęp do placówek medycznych jest wystarczający, natomiast druga połowa uważa odwrotnie.

Sytuacja osób starszych

Osoby starsze zmagają się z podobnymi problemami, które napotykać osoby niepełnosprawne. Obie grupy są zagrożone wykluczeniem społecznym, dlatego też zasługują na szczególną uwagę.

W opinii badanych osoby starsze zmagają się z szeregiem problemów, z czego najbardziej dominujące są:

- choroby (67%)
- samotność (56%)
- niepełnosprawność (33%)
- ubóstwo, brak wsparcia ze strony rodziny (31%)
- brak dostatecznej opieki medycznej i psychologicznej (21%)

Uzależnienia

---

nasuwa na myśl uwarunkowania biologiczne, większość badaczy i badaczek wiąże to przede wszystkim z tzw. korelatem środowiskowym ubóstwa.

Skala problemu uzależnień na terenie gminy w opinii respondentów plasuje się na poziomie średnim (54%), co zdecydowanie można uznać za zjawisko niepokojące. Dla 29% badanych skala osiąga poziom wysoki, natomiast 13% badanych nie było w stanie ocenić sytuacji.

Dominującymi przyczynami popadania w uzależnienia są:

- ubóstwo (53%)
- niedostosowanie społeczne (45%)
- bezrobocie (41%)
- stres (31%)
- samotność (22%)

Brak znajomości miejsc, w których osoby uzależnione mogą znaleźć pomoc jest problemem, który należy rozwiązać. Wśród badanych znaczna część nie zna form wsparcia dla osób uzależnionych (54%).

Bezpieczeństwo publiczne³⁶

Ład panujący w gminie umożliwia mieszkańcom swobodne oraz komfortowe życie. Dbłość o zapewnienie bezpieczeństwa leży po stronie wszystkich instytucji, ale i obywateli. Respondenci zdecydowanie bezpiecznie czują się w swojej miejscowości (77%). Tylko 23% badanych uważa, że gmina Kołbaskowo jest niebezpieczną miejscowością. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa można byłoby podnieść poprzez zwiększenie czujności patroli policyjnych. Do najczęstszych przyczyn zatracenia bezpieczeństwa respondenci zaliczali:

- naruszanie prawa i porządku publicznego przez osoby będące pod wpływem środków odurzających (alkohol, narkotyki) (58%)
- grupy młodzieży naruszające spótki na ulicach oraz kradzieże, włamania, rozboje (31%)
- kierowcy łamiący przepisy ruchu drogowego (23%)
- niezadowolająca aktywność policji (15%)

Przemoc domowa

Zjawisko przemocy stosowanej wobec domowników nie jest częstym zjawiskiem pojawiającym się w opinii społeczności lokalnej na terenie gminy. Należy jednak wziąć pod uwagę fakt, że nie każda rodzina, w której pojawia się przemoc w rodzinie poszukuje pomocy. Respondenci w większości przypadków nie znają takich przypadków (49%). Wśród badanych 33% zna niewiele rodzin, w których pojawia się przemoc stosowana wobec domowników.

---

³⁶ Definicja Encyklopedii PWN: „Bezpieczeństwo publiczne ogół warunków i instytucji chroniących obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, gł. w stanach nadzwyczajnych.”

Do przyczyn pojawienia się agresji stosowanej wobec rodziny zalicza się:

- uzależnienia (77%)
- bezrobocie (40%)
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (34%)
- stres (30%)
- ubóstwo (19%)

Bezrobocie

Bezrobocie jako zjawisko społeczne generuje wiele problemów. Część z nich została opisana w diagnozie poświęconej pomocy udzielanej przez Ośrodek.

W opinii badanych na terenie gminy skala problemu bezrobocia znajduje się na poziomie średnim (48%) oraz niskim (21%). Pozytywnym aspektem jest znajomość przez mieszkańców formy aktywizacji zawodowej przeznaczonej dla osób bezrobotnych (71%).

Problemy dzieci i młodzieży

Najważniejsze problemy pojawiające się na terenie gminy wśród dzieci i młodzieży, to problem bezproduktywnego spędzania wolnego czasu (58%) generującego kolejne problemy, takie jak spożywanie alkoholu i palenie papierosów (54%), narkomania (38%), zaniedbania wychowawcze i socjalne (niedożywienie, higiena) (33%), przestępczość i chuligaństwo (29%) czy demoralizacja (25%). Rozwiązanie problemów dzieci i młodzieży może nastąpić poprzez organizację zajęć pozaszkolnych (48%), tworzenie świetlic i lokali, w których młodzież mogłaby się spotkać i w których można będzie realizować różnego rodzaju zajęcia (46%).

Należy również zaznaczyć, że problemy dotyczące dzieci i młodzieży były najczęściej wybieranym obszarem wymagającym pilnego działania.

Problemy społeczne

Według opinii badanych problemy uzależnienia od alkoholu, narkomanii i przemocy w rodzinie mające miejsce na terenie gminy mogłyby zostać zniwelowane poprzez organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (49%), szerzenie oświaty w zakresie problemów społecznych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych (45%), organizację grup wsparcia dla osób uzależnionych oraz współpracę z policją, organizacjami i instytucjami pomagającymi osobom uzależnionym (43%).

Problemy społeczne mogłyby zostać rozwiązane poprzez:

- organizację kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy (85%)
- pozyskiwanie funduszy unijnych (68%)

- wykorzystanie budynków gminy na nowe inwestycje społeczne (60%)
- zwiększenie ilości imprez sportowych i kulturalnych (43%)

Do działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych należy oprócz władz lokalnych włączyć mieszkańców (67%), organizacje pozarządowe (48%), kościoły (33%) oraz policję (31%).

9. Prognoza dotycząca najistotniejszych problemów społecznych i ich konsekwencji dla systemu pomocy społecznej w gminie Kołbaskowo

Prezentowane w części diagnostycznej rozpoznanie problemów społecznych wymagają także wskazania na możliwe kierunki zmian, zwłaszcza w kontekście dostosowania do nich systemu pomocy społecznej. Strategia jest dokumentem wieloletnim i prawidłowe wdrażanie sformułowanych celów strategicznych nie jest możliwe bez wskazania długoterminowej perspektywy zmian w obszarze problemów społecznych. Szczegółowe informacje o możliwych szansach i zagrożeniach dotyczących wybranych grup problemów zawarte są w dalszej części Strategii (przedstawione są tam w analizie SWOT uwarunkowania związane z poszczególnymi zjawiskami). Należy jednak w tym miejscu przedstawić najistotniejsze wyzwania lokalnej polityki społecznej, odnoszące się do następujących elementów prognozy:

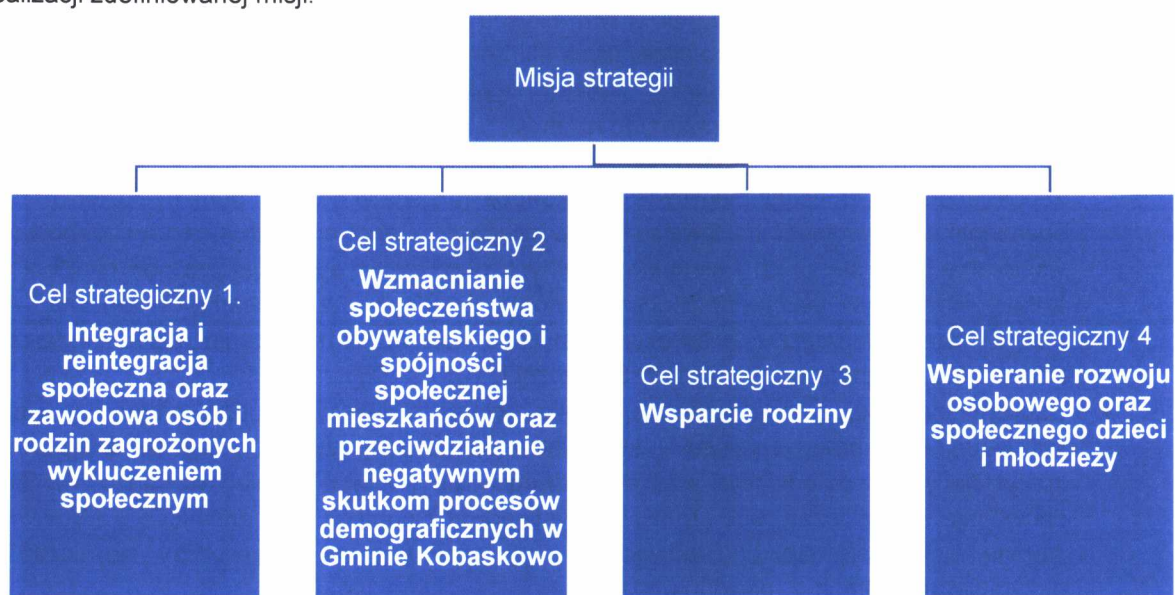
- oceniono, że zmieniać się będzie struktura kategorii społecznych osób korzystających ze wsparcia ze względu na wiek (mamy tu na myśli przede wszystkim zwiększający się udział osób starszych). Prognozowane starzenie się mieszkańców powodować będzie zwiększające się zapotrzebowanie na usługi medyczne, opiekuńcze, miejsca w domach pomocy społecznej, oferty spędzania czasu wolnego i aktywizacji społecznej osób starszych. Wzrośnie zapotrzebowanie na wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych oraz rodzin sprawujących nad nimi opiekę, w szczególności na usługi opiekuńcze, środki finansowe z przeznaczeniem na zasiłki pielęgnacyjne. W związku ze zwiększonym zapotrzebowaniem wzrośnie odpłatność gminy za pobyt mieszkańców w Domu Pomocy Społecznej.
- Działania systemu pomocy społecznej ulegną zmianie: zwiększy się udział programów wsparcia indywidualnego, pracy socjalnej i kontraktów socjalnych, zwiększy się także liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego. Nie podjęcie działań opisanych w Strategii spowoduje wzrost liczby osób i rodzin korzystających z pomocy i wsparcia GOPS. W niewielkim stopniu zmieni się struktura powodów korzystania z pomocy: zwiększy się liczba osób otrzymujących pomoc z powodu ubóstwa.
- Zagrożenie dla trwałości rodziny wiązać się będzie z takimi zjawiskami jak ubóstwo, nadużywanie alkoholu, konflikty małżeńskie, przemoc, których skutkiem jest dysfunkcyjność rodziny a także proces indywidualizacji życia społecznego. Wobec dotychczas obserwowanej niechęci do korzystania z poradnictwa rodzinnego i innego specjalistycznego, konieczne będzie motywowanie do korzystania i ułatwienia w korzystaniu z poradnictwa, a także wspieranie osób samotnie wychowujących dzieci. Brak wsparcia w tym obszarze prowadzić może powodować pogorszenie sytuacji samotnych rodziców i w konsekwencji zwiększać się może liczba świadczeń przyznawanych z funduszu alimentacyjnego. Zakłada się zaspokojenie potrzeb w zakresie opieki przedszkolnej i żłobkowej (w związku z planowaną inwestycją), zwłaszcza w kontekście prognozowanych zmian demograficznych.
- Obserwowany, postępujący już proces wykluczenia społecznego wymaga podejmowania działań interdyscyplinarnych, kompleksowych, zindywidualizowanych a w szczególności programów zapobiegających dziedziczeniu wzorów niezaradności społecznej przez dzieci i młodzież.
- Pomimo dość silnej kontroli społecznej wzrastać będzie zagrożenie uzależnieniami młodzieży od substancji psychoaktywnych, stąd konieczne jest podejmowanie działań profilaktycznych i wspierających rozwój osobowy i społeczny dzieci i młodzieży. Zakłada się, że poprawiająca się infrastruktura społeczna pozwoli na podejmowanie działań kształtujących potrzeby mieszkańców i działań zaspokajających te potrzeby.

MISJĄ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KOŁBASKOWO SĄ DZIAŁANIA NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU OSOBOWEGO I SPOŁECZNEGO MIESZKAŃCÓW, ICH WYSOKIEJ JAKOŚCI ŻYCIA, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OSÓB, RODZIN I GRUP ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM.

Przez pojęcie zrównoważonego rozwoju społecznego rozumiemy:

- Zapewnić realizację potrzeb uczestnictwa w życiu społecznym mieszkańcom całej gminy
- Zwiększanie spójności społecznej, zmniejszanie rozwarstwienia społecznego, zmniejszanie obszaru wykluczenia społecznego
- Integrację dotychczasowych i nowoosiedlających się mieszkańców gminy.

Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kołbaskowo wdrażana będzie przez równorzędne cele strategiczne i realizujące je cele operacyjne, którym przyporządkowane zostaną działania w zidentyfikowanych obszarach. Strategia wskazuje na te obszary zdefiniowane w sporządzonej diagnozy problemów w sferze społecznej gminy, których wspieranie przyczyni się do realizacji zdefiniowanej misji.

Silne powiązanie najistotniejszych problemów społecznych Gminy: bezrobocia, ubóstwa i alkoholizmu (bądź nadużywania alkoholu) stanowi zagrożenie trwałym wykluczeniem społecznym mieszkańców dotkniętych tymi problemami. Obserwowana, trwająca przez wiele lat, zależność części beneficjentów pomocy społecznej od instytucji pomocowych jest wskaźnikiem postępującego już wykluczenia społecznego. Konsekwencją jest utrwalanie się ubóstwa i tworzenie subkultury ubóstwa prowadzącej do dziedziczenia wzorów niezaradności społecznej przez dzieci i młodzież.

- **Cel strategiczny 1. Integracja i reintegracja społeczna oraz zawodowa osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym**

Integracja i reintegracja zawodowa osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem stanowić zatem powinna priorytet polityki społecznej Gminy. Jej skuteczność wymagać będzie (albo-zależać będzie od) współpracy wielu instytucji (nie tylko gminnych, np. PCPR, PUP) i możliwości realizowania programów aktywizacji społecznej i zawodowej uwzględniającej działania kompleksowe, dostosowane do potrzeb i sytuacji konkretnych osób i rodzin.

- **Cel strategiczny 2. Wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego i spójności społecznej mieszkańców oraz przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych w Gminie Kołbaskowo**

Mimo funkcjonujących w gminie inicjatyw lokalnych i organizacji trzeciego sektora, problemem społecznym są deficyty w obszarze społeczeństwa obywatelskiego i spójności społecznej. Spójność ta dotyczy zarówno relacji wewnątrz gminy, jak też relacji z otoczeniem. Z badań wynika, że brak jest systematycznej integracji nowoosiedlających się i dotychczasowych mieszkańców, co w przyszłości powodować może rozpad spójności społecznej gminy. Potencjał, jaki posiadają mieszkańcy Gminy Kołbaskowo wymaga lepszego wykorzystania, dlatego zwiększać należy rozwój aktywności i samoorganizacji społeczności lokalnej, co pozwoli na pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych i bytowych mieszkańców.

W świetle uzyskanych danych istotne są także relacje gminy z otoczeniem. Mieszkańcy miejscowości z obszaru wiejskiego gminy zwracali uwagę na problem (wskazany także w dokumentach strategicznych gminy) utrudnionego dostępu do sieci internetowej. W naszej ocenie, powiązaniem ze wszystkimi obszarami problemowymi zagadnieniem jest peryferyjne położenie gminy, co przy jednoczesnych deficytach transportu zbiorowego przyczynia się do izolacji gminy i jej mieszkańców.

- **Cel strategiczny 3. Wsparcie rodziny**

Przeprowadzona diagnoza problemów społecznych wskazuje na znaczną liczbę rodzin na terenie gminy, które borykają się z problemem ubóstwa, nadużywania alkoholu, zjawiskiem przemocy. Problemy te są skutkiem uwarunkowań lokalnych (takich jak ograniczony rynek pracy) ale w dużej mierze są efektem niezaradności i niskich aspiracji życiowych. W życiu tych rodzin powodują szereg skutków negatywnych, takich jak postępująca pauperyzacja, rozpad więzi wewnątrzrodzinnych a w konsekwencji ich dysfunkcjonalność, w tym funkcji opiekuńczo-wychowawczej. W polityce społecznej Gminy ważnym obszarem działań strategicznych powinny być wszystkie te działania, które wspierają rodzinę w wypełnianiu jej funkcji (pomoc materialna, doradztwo rodzinne, opieka zdrowotna) a tym samym przywrócą zdolność jej samodzielnego funkcjonowania. W realizacji tego celu ważna jest integracja działań instytucjonalnych.

- **Cel strategiczny 4. Wspieranie rozwoju osobowego oraz społecznego dzieci i młodzieży**

Prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży jest warunkowany wieloma czynnikami, wśród których prawidłowe funkcjonowanie rodziny odgrywa rolę priorytetową. Rodzina powinna dawać wsparcie emocjonalne, stabilizację socjalną, inspirować rozwój indywidualny dziecka, kreować aspiracje edukacyjne, zawodowe. Z badań wynika, że część rodzin przejawia wiele cech dysfunkcjonalności, szczególnie w zakresie funkcji socjalizacyjnej.

W rozwoju osobowym i społecznym dzieci i młodzieży istotną rolę odgrywa również szkoła, która poprzez realizację procesu edukacyjnego, wzmacnianego inicjowaniem na terenie szkoły działaniami z zakresu kultury, sportu, turystyki powinna niwelować bariery cywilizacyjne, kształtować aspiracje życiowe dzieci i młodzieży.

11. Cele strategiczne, cele operacyjne oraz działania służące ich realizacji

Cel strategiczny 1. Integracja i reintegracja społeczna oraz zawodowa osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym

Obszar problemowy: Integracja i reintegracja społeczna oraz zawodowa osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Analiza SWOT

Mocne strony

- Dobre rozpoznanie sytuacji osób

Słabe strony

- Długotrwała zależność osób i rodzin od

<p>zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dobra współpraca instytucji zajmujących się problemami społecznymi • Wsparcie i zaangażowanie samorządu lokalnego w rozwiązywanie problemów społecznych	<p>pomocy społecznej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bierna postawa części beneficjentów pomocy społecznej w rozwiązywaniu problemów życiowych • Współwystępowanie różnych problemów społecznych wśród części rodzin korzystających ze wsparcia GOPS (najczęściej jest to współwystępowanie ubóstwa, bezrobocia i problemu uzależnień) • Niskie wskaźniki aktywności zawodowej i mobilności zawodowej ludności • Zatrudnienie w szarej strefie, co w niektórych wypadkach prowadzi do zjawiska nadużywania świadczeń pomocy społecznej (np. poprzez ukrywanie dochodów) • Zbyt mała liczba osób objętych zindywidualizowanymi i kompleksowymi programami powrotu na rynek pracy • Społeczna akceptacja dla nadużywania alkoholu • Zbyt duża ogólnikowość gminnych programów profilaktyki • Niewystarczająca ilość kontraktów socjalnych • Zbyt mała liczba pracowników systemu pomocy społecznej, których można by zaangażować do realizacji projektów konkursowych i systemowych
---	---

Szanse:

- Podwyższanie kwalifikacji pracowników systemu pomocy społecznej
- Włączenie się organizacji pozarządowych w realizację działań z zakresu pomocy społecznej. Zwiększające się zaangażowanie i pomoc samorządu (organizacyjna i finansowa) na rzecz organizacji pozarządowych
- Wykorzystanie środków zewnętrznych (szczególnie z EFS, RPO oraz komponentów krajowych, a także środków przeznaczonych na współpracę transgraniczną) do realizacji programów adresowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Zagrożenia

- Niewykorzystanie środków zewnętrznych na realizację zadań związanych z pomocą społeczną
- Bierność organizacji pozarządowych w działaniach z obszaru pomocy społecznej
- Spowolniony rozwój gospodarczy kraju i regionu, mający swoje konsekwencje w pogłębianiu się ubóstwa i problemach ze znalezieniem pracy

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
<p>Cel strategiczny 1. Integracja i reintegracja społeczna i zawodowa osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>	<p>Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia i eliminowanie jego negatywnych skutków</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych -Promocja i wspieranie przedsiębiorczości -Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej i rozwijanie zatrudnienia socjalnego (pracujący w spółdzielniach socjalnych, zakładach aktywności zawodowej) -Wsparcie instytucjonalne kobiet w opiece nad dzieckiem i innymi osobami zależnymi -Współpraca instytucji w zakresie realizacji kompleksowych, zindywidualizowanych programów aktywizacji społecznej i zawodowej adresowanych do osób długotrwale bezrobotnych (obejmujących m.in. poradnictwo psychologiczne, rodzinne, zawodowe, terapię a w dalszej kolejności dostosowanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy i zatrudnienie subsydiowane)
	<p>Poprawa warunków życia osób i rodzin żyjących w niedostatku</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Udzielanie wsparcia materialnego osobom i rodzinom żyjącym w niedostatku -Praca socjalna na rzecz samodzielności i samowystarczalności rodzin ubogich (z wykorzystaniem kontraktów socjalnych) -Współpraca instytucji publicznych, niepublicznych, organizacji pozarządowych w zakresie udzielania pomocy rzeczowej osobom ubogim -Wspieranie zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych najuboższych poprzez utrzymanie ilości i jakości zasobów mieszkań socjalnych i pomoc w postaci dodatków mieszkaniowych
	<p>Stworzenie zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym szczególnie: <ul style="list-style-type: none"> -Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych -Tworzenie warunków dla prawidłowego funkcjonowania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych -Realizowanie programu profilaktyki społecznej w zakresie problemu uzależnień, adresowanego do wszystkich mieszkańców - Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, w tym szczególnie: <ul style="list-style-type: none"> -Diagnozowanie istniejącego problemu - Zapewnienie dostępu do poradnictwa i innych form pomocy dla osób uzależnionych

Cel strategiczny 2. Wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego i spójności społecznej mieszkańców oraz przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych w Gminie Kołbaskowo

Obszar problemowy: Społeczeństwo obywatelskie i spójność społeczna mieszkańców, procesy demograficzne Gminy Kołbaskowo. Analiza SWOT

<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • Silne więzi społeczne pozwalające na mobilizację do działania - „uśpiony” potencjał społeczny mieszkańców i gotowość do działań na rzecz gminy • Rozbudowana kontrola społeczna pozwalająca na monitorowanie niektórych zjawisk problemowych • Istniejący nieformalny system kontroli społecznej i wsparcia osób starszych zastępuje potrzeby opieki instytucjonalnej • Rozpoznanie problemów samotnych osób starszych jest na dobrym poziomie 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowana kontrola nieformalna i specyficzne więzi społeczne obejmujące kręgi stycznościowe, a nie całą zbiorowość mieszkańców, co wyraża się m.in. w ograniczonym wzajemnym zaufaniu, niepełnym współdziałaniu mieszkańców. • Mieszkańców gminy w małym stopniu charakteryzuje aktywność i zaangażowanie w sprawy gminy. • Mała integracja dotychczasowych i nowoosiedlających się mieszkańców • Zmieniające się dysproporcje ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku przedprodukcyjnym • Ograniczony dostęp do świadczeń zdrowotnych (opieki podstawowej i specjalistycznej)
<p>Szanse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Włączenie się nowych mieszkańców w życie publiczne gminy • Rozwój aktywności i samoorganizacji mieszkańców • Pojawienie się systemowych rozwiązań wykorzystania kapitału społecznego ludzi starszych, 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak świadomości związku pomiędzy poprawą sytuacji finansowej całej gminy i sytuacji bytowej mieszkańców • Podziały między dotychczasowymi i nowoosiedlającymi się mieszkańcami • Wzrost tendencji do indywidualizacji życia i rozpadu więzi wspólnotowych • W świetle danych demograficznych należy przypuszczać, że zjawisko starzenia się mieszkańców gminy będzie się pogłębiać, co przy jednoczesnym niedostosowaniu infrastruktury społecznej może powodować proces wykluczania społecznego tej kategorii mieszkańców • Pogarszająca się sytuacja systemu zabezpieczeń społecznych, brak reform strukturalnych związanych z systemem opieki zdrowotnej i zabezpieczeń społecznych • Pogarszająca się sytuacja zdrowotna mieszkańców i zwiększenie natężenia takich problemów jak niepełnosprawność

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
	<p>Rozwój aktywności i samoorganizacji społeczności lokalnej oraz integracja mieszkańców</p> <p>Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców gminy,</p>	<p>-Zwiększenie poziomu partycypacji obywatelskiej w życiu publicznym gminy poprzez:</p> <p>-Włączanie mieszkańców do systemu zarządzania gminą – poprzez konsultowanie ważnych planów i działań dotyczących gminy</p> <p>-Wspieranie organizacji pozarządowych.</p>

Cel strategiczny 2. Wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego i spójności społecznej mieszkańców Gminy Kołbaskowo	pozwalającej na pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych i bytowych mieszkańców. Wspieranie istniejących i powstających organizacji pozarządowych i nieformalnych grup społecznych działających w zakresie pożytku publicznego i integracji społecznej	Stworzenie warunków do działalności na rzecz rozwiązywania/wyprzedzania problemów społecznych -Stworzenie warunków do aktywności podmiotów działających na rzecz społeczności lokalnej (np. coroczny program współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi). -Zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej gminy, prezentacja i promocja osiągnięć sektora NGO w postaci wystaw i warsztatów -Organizacja szkoleń dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych - Działania na rzecz wyłonienia i wsparcia liderów społeczności lokalnej - Rozwój wolontariatu poprzez promowanie i wspieranie tej formy aktywności mieszkańców -Rozbudowa zaplecza instytucjonalnego na rzecz osób starszych. Tworzenie systemu opieki zdrowotnej (geriatrycznej, paliatywnej) dla osób starszych -Wsparcie dla rodzin opiekujących się osobami starszymi i niepełnosprawnymi. Wprowadzenie instrumentów takich jak usługi doradcze, szkolenia dla osób zajmujących się pozainstytucjonalną opieką -Diagnozowanie i monitorowanie problemów osób starszych w gminie -Tworzenie warunków do organizowania czasu wolnego dla osób starszych. Zwiększanie aktywności osób starszych -Organizacja działań ułatwiających dostęp osobom starszym do usług społecznych -Wsparcie akcji profilaktycznych i promocyjnych z zakresu ochrony zdrowia – badania profilaktyczne -Wsparcie kół seniorów/klubów seniora
	Przeciwdziałanie społecznym konsekwencjom starzenia się ludności i narastającym problemom zdrowotnym ludzi starszych	

Cel strategiczny 3. Wsparcie rodziny

Obszar strategiczny: Sytuacja rodzin. Analiza SWOT

Mocne strony <ul style="list-style-type: none"> • Silne więzi rodzinne w obrębie kręgów stycznościowych • Dobra współpraca instytucji zajmujących się problemami rodzin • Zapewnienie opieki przedszkolnej • Asystenci rodziny w strukturach GOPS • Działalność Gminnego Ośrodka Wsparcia Rodziny • Przystąpienie Gminy do Programu Szczecin Przyjazny Rodzinie 	Słabe strony <ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczne wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez część rodzin • Niedostateczna infrastruktura instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 • Ograniczony dostęp do specjalistycznej i podstawowej opieki zdrowotnej • Ograniczone instrumentarium działań pomocowych, adresowanych do rodzin dysfunkcyjnych
Szanse: <ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa infrastruktury instytucji oświaty, kultury i sportu 	Zagrożenia <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost tendencji do rozpadu rodzin i indywidualizacji życia • Obniżanie się aspiracji życiowych • Zwiększające się przeciążenie pracą administracyjną pracowników socjalnych, zagrożenie wypaleniem zawodowym

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
Cel strategiczny 4. Wsparcie rodziny	<p>Integracja działań instytucji publicznych i organizacji pozarządowych na rzecz pomocy rodzinom dysfunkcyjnym (bezradnym w zakresie wykonywania funkcji opiekuńczo-wychowawczej, dotkniętym ubóstwem, nadużywaniem alkoholu)</p> <p>Wspieranie rodziny we właściwym pełnieniu jej funkcji wewnątrzrodzinnych. Przywracanie rodzinie zdolności samodzielnego funkcjonowania</p>	<p>-Stworzenie programu działania zintegrowanego: pracowników socjalnych, instytucji oświatowych, opieki zdrowotnej, instytucji rynku pracy, Urzędu Gminy, organizacji pozarządowych na rzecz świadczenie pomocy rodzinie w zakresie właściwego pełnienia funkcji wewnątrzrodzinnych, wychodzenia z kryzysu, reintegracji społecznej</p> <p>-Systematyczne monitorowanie problemów społecznych, mających wpływ na sytuację rodziny</p> <p>-Dążenie do wzrostu kompetencji zawodowych pracowników służb społecznych</p> <p>-Pomoc osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej</p> <p>-Systematyczne diagnozowanie zaistniałych problemów w rodzinie, deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, szybkie i elastyczne reagowanie w celu zapobiegania ich nawarstwianiu</p> <p>-Udostępnianie rodzinie kompleksowego systemu usług odpowiadających na jej potrzeby w różnych fazach jej rozwoju oraz wspierających rodzinę w wypełnianiu jej podstawowych funkcji (pomoc instytucjonalna, poradnictwo rodzinne, pomoc materialna, opieka zdrowotna)</p> <p>-Konsekwentne realizowanie pracy socjalnej na rzecz aktywizacji społecznej, zawodowej w celu ograniczenia ubóstwa (kontrakty socjalne)</p> <p>-Inicjowanie działań edukacyjnych, kulturalnych adresowanych do wszystkich mieszkańców Gminy, we współpracy z organizacjami pozarządowymi – w celu zwiększenia wiedzy, aspiracji, dokonywania zmian jakościowych w realizowanym stylu życia, zdobycia nowych umiejętności i kwalifikacji</p> <p>-Realizacja działań kulturalnych na rzecz mieszkańców Gminy w celu zapobiegania, niwelowania problemów społecznych poprzez uczestnictwo w kulturze. Systematyczne modernizowanie instytucji kultury (biblioteki, świetlic wiejskich, klubu seniora, organizacji pozarządowych)</p>
	<p>-Wspieranie rodziny w sprawowaniu opieki nad osobami niesamodzielnymi (dziećmi do lat 3, osobami chorymi, uzależnionymi, niepełnosprawnymi, osobami starszymi)</p>	<p>-Monitorowanie sytuacji socjalnej, zdrowotnej osób starszych, niepełnosprawnych</p> <p>- Realizacja działań na rzecz aktywnego uczestnictwa osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym</p> <p>-Powołanie instytucji opieki nad dziećmi do lat 3</p>

Cel strategiczny 5. Wspieranie rozwoju osobowego oraz społecznego dzieci i młodzieży

Wspieranie rozwoju osobowego oraz społecznego dzieci i młodzieży. Analiza SWOT

Mocne strony

- Systematyczna poprawa bazy edukacyjnej i

Słabe strony

- Wyniki osiągnięte przez uczniów szkół

<ul style="list-style-type: none"> • sportowej • Wsparcie gminy dla działań w obszarze sportu dzieci i młodzieży 	<p>podstawowych i gimnazjum poniżej średniej wojewódzkiej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niskie aspiracje edukacyjne dzieci i rodziców • Niewystarczająca oferta zajęć wyrównawczych oraz oferta usług z zakresu poradnictwa zawodowego
<p>Szanse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa bazy edukacyjnej i rekreacyjnej • Rozwój kompetencji rodzicielskich • Wzrost aspiracji edukacyjnych rodziców i dzieci • Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację specjalistycznych programów edukacyjnych 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ograniczone szanse edukacyjne młodzieży • Powielanie wzorów niezaradności społecznej przez młodzież

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działania
<p>Cel strategiczny 5. Wspieranie rozwoju osobowego oraz społecznego dzieci i młodzieży</p>	<p>Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży Poprawa efektów nauczania na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjalnej</p>	<p>- Analiza osiągniętych wyników w nauce przez uczniów (w tym uczniów powtarzających klasę) oraz systematyczna analiza wyników testu zewnętrznego</p> <p>-Stworzenie i realizowanie programów pracy z uczniami uzdolnionymi.</p> <p>-Organizowanie dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, adresowanych do uczniów osiągających słabe wyniki w nauce</p> <p>Inicjowanie na terenie szkół wszelkich działań z zakresu edukacji kultury, sportu, turystyki – celem których będzie podniesienie poziomu wiedzy, niwelowanie barier cywilizacyjnych, organizacja czasu wolnego, kształtowanie aspiracji życiowych</p> <p>-Systematyczna poprawa bazy edukacyjnej szkoły w zakresie wyposażenia w nowoczesną technologię edukacyjną, poprawa jakościowa warunków edukacyjnych</p> <p>-Monitorowanie sytuacji rodzinnej uczniów w celu świadczenia pomocy materialnej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej.</p> <p>-Organizacja systemu doradztwa zawodowego w gimnazjum adresowanego do uczniów, ich rodziców, nauczycieli</p> <p>-Wspieranie programu dokształcania nauczycieli</p>
	<p>Ochrona uczniów przed przemocą, uzależnieniami, zachowaniami i patologiami</p>	<p>-Opracowanie i realizowanie programu profilaktyki w zakresie przemocy, uzależnień od środków psychoaktywnych, zachowań ryzykownych związanych z chorobami zakaźnymi (HIV, AIDS, WZW typu C). Program ten powinien być adresowany do dzieci, młodzieży, nauczycieli, rodziców</p> <p>Stworzenie programu poradnictwa społecznego w gminie adresowanego do dzieci i młodzieży zagrożonych dziedziczeniem wzorów niezaradności społecznej, ale także doradztwa w zakresie ryzykownych zachowań społecznych (zachowania seksualne, uzależnienia). Lepsze wykorzystanie instytucji wsparcia psychologiczno-pedagogicznego.</p> <p>-Inicjowanie, wspieranie organizacyjne wszelkich programów aktywności sportowej, turystycznej, kulturalnej uczniów.</p> <p>-Realizacja programów edukacyjnych dla rodziców, dotyczących współczesnych zagrożeń społecznych dzieci i młodzieży</p>
	<p>Doskonalenie społecznych kompetencji dzieci i młodzieży</p>	<p>-Kształtowanie postaw tożsamości obywatelskiej (edukacja z zakresu samorządności)</p> <p>-Realizowanie programów edukacyjnych, kształtujących postawy prospołeczne (takie jak wolontariat, samopomoc)</p>

12. Zarządzanie Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych

Zasady monitoringu i aktualizacji Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kołbaskowo jako dokument przyjęty do realizacji do roku 2026 wymaga monitorowania procesu wdrażania przyjętych celów strategicznych i operacyjnych, a także ewentualnej aktualizacji przyjętych zapisów.

Oceny procesu wdrażania strategii dokonuje powoływany przez Wójta Gminy Kołbaskowo zespół ds. monitoringu i ewaluacji strategii. Monitoring oznacza proces gromadzenia danych i oceny wskaźników odnoszących się do zaplanowanych celów strategicznych i operacyjnych. Ewaluacja jest natomiast pojęciem szerszym i oznacza ocenę efektywności, trafności wdrażanej strategii, podejmowaną na podstawie raportów monitoringu.

Wdrażanie strategii jest procesem ciągłym, monitorowanym w trybie rocznym (częstsze kontrolowanie wdrażania jest nieefektywne ze względu na charakter większości wskaźników, powstających na w określonym trybie zbierania informacji na zakończenie roku pracy poszczególnych instytucji). Oceny dokonuje się w oparciu o listę wskaźników zamieszczonych w dalszej części opracowania. Roczny raport z monitoringu realizowanych zadań i programów zespół przedstawia Wójtowi i Radzie Gminy. Na jego podstawie podejmuje decyzje o korekcie planów i/lub decyzję o aktualizacji strategii.

Źródła finansowania działań przewidzianych w Strategii :

Środki własne samorządu, środki z budżetu centralnego (w tym Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej), środki partnerów projektów, środki funduszy krajowych i europejskich

Wskaźniki monitoringu strategii

Prezentowane poniżej wskaźniki odnoszą się do sformułowanych celów strategicznych.

Wskaźniki do celu strategicznego 1.: Integracja i reintegracja społeczna oraz zawodowa osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym

Wskaźnik	Źródło danych	Ocena zmian wartości wskaźnika – efekty pozytywne wdrażanej strategii
Stopa bezrobocia w Gminie	PUP w Policach	Spadek stopy bezrobocia
Liczba osób bezrobotnych oraz osób długotrwale bezrobotnych	PUP w Policach	Spadek liczby osób
Liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa	GOPS w Kołbaskowie	Spadek liczby osób i rodzin, jednak ocena zależna od innych wskaźników
Liczba osób i rodzin objętych pracą socjalną, w tym kontraktami socjalnymi	GOPS w Kołbaskowie	Wzrost liczby, jednak ocena zależna od ilości świadczeń ogółem
Liczba osób i rodzin (ew. liczbie świadczeń), którym pomocy rzeczowej udzieliły organizacje pozarządowe	GOPS w Kołbaskowie	Spadek liczby osób, jednak ocena zależna od liczby organizacji pozarządowych i liczby świadczeń udzielonych

		przez OPS
Liczba programów aktywizacji społecznej i zawodowej	GOPS w Kołbaskowie i organizacje/instytucje realizujące programy	Wzrost liczby programów
Liczba osób i rodzin objętych programami aktywizacji społecznej i zawodowej,	GOPS w Kołbaskowie /instytucje realizujące programy	Wzrost liczby, jednak ocena zależna od ilości świadczeń ogółem
Liczba rodzin i osób w rodzinach, którym GOPS udzielił pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii	GOPS w Kołbaskowie	Spadek liczby rodzin i osób
Liczba osób objętych działaniami GKRPA, w tym osób kierowanych na wniosek GKRPA na przymusowe leczenie odwykowe	(GKRPA) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Wzrost liczby osób (mierzona jest aktywność GKRPA), jednak ocena zależna od wskaźników wsparcia dla osób uzależnionych
Liczba osób uzależnionych i współuzależnionych korzystających z pomocy psychologicznej i różnych form terapii uzależnień	Instytucje/organizacje realizujące programy, GOPS, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Wzrost liczby osób którym udzielono wsparcie (mierzona jest dostępność programów pomocowych), jednak ocena zależna od wskaźników wsparcia dla osób uzależnionych

Wskaźniki do celu strategicznego 2.: Wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego i spójności społecznej mieszkańców oraz przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych.

Wskaźnik	Źródło danych	Ocena zmian wartości wskaźnika – efekty pozytywne wdrażanej strategii
Liczba osób biorących udział w wyborach samorządowych	Państwowa Komisja Wyborcza	Wzrost frekwencji
Liczba organizacji pozarządowych	Organizacje pozarządowe, Urząd Gminy w Kołbaskowie	Wzrost liczby organizacji pozarządowych
Wielkość środków finansowych pozyskanych przez organizacje pozarządowe ze źródeł zewnętrznych na realizację projektów społecznych	Organizacje pozarządowe	Wzrost wielkości pozyskiwanych środków
Liczba wolontariuszy zamieszkałych na terenie Gminy	GOPS i organizacje pozarządowe	Wzrost liczby wolontariuszy
Liczba mieszkańców Gminy (stan ludności na koniec roku)	GUS (Bank Danych Lokalnych)	Wzrost liczby mieszkańców
Przyrost naturalny na 1000 ludności	GUS (Bank Danych Lokalnych)	Wzrost wartości wskaźnika
Saldo migracji wewnętrznych	GUS (Bank Danych Lokalnych)	Wzrost wartości dodatnich wskaźnika
Liczba osób w wieku emerytalnym, którym udzielono pomocy i wsparcia	GOPS w Kołbaskowie	Wzrost liczby osób, jednak ocena uzależniona od zmieniających się wartości wskaźnika obciążenia demograficznego
Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	GOPS w Kołbaskowie	Wzrost liczby osób, jednak ocena

		uzależniona od zmieniających się wartości wskaźnika obciążenia demograficznego
Liczba osób starszych objętych dedykowanymi tej grupie działaniami organizacji pozarządowych	Organizacje pozarządowe realizujące programy	Wzrost liczby osób objętych programami
Liczba osób starszych objętymi programami profilaktyki zdrowia	Ośrodki zdrowia	Wzrost liczby osób objętych programami

Wskaźniki do celu strategicznego 3.: Wsparcie rodziny

Wskaźnik	Źródło danych	Ocena zmian wartości wskaźnika – efekty pozytywne wdrażanej strategii
Liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	GOPS w Kołbaskowie	Spadek liczby osób
Liczba zawartych i zrealizowanych kontraktów socjalnych	GOPS w Kołbaskowie	Wzrost liczby kontraktów
Liczba osób i rodzin objętych wsparciem zespołów interdyscyplinarnych	GOPS w Kołbaskowie	Wzrost liczby osób i rodzin
Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego w tym rodzinnego	GOWR, PCPR w Policach	Wzrost liczby osób
Liczba założonych Niebieskich Kart	Zespół Interdyscyplinarny w Kołbaskowie	Ocena zależna od rozpoznania wielkości problemu przemocy domowej w Gminie przez ekspertów (pracowników socjalnych)
Liczba programów informacyjno-edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	GOPS, Urząd Gminy w Kołbaskowie, Policja, Organizacje pozarządowe	Wzrost liczby programów
Liczba osób dotkniętych przemocą korzystających z pomocy ośrodków wsparcia	GOWR, PCPR w Policach, GOPS	Wzrost liczby osób objętych wsparciem
Procent dzieci objętych opieką przedszkolną i żłobkową	GUS, Urząd Gminy w Kołbaskowie	Wzrost wartości wskaźnika
Liczba programów edukacyjnych adresowanych do rodziców	GOPS w Kołbaskowie	Wzrost liczby programów
Liczba osób i rodzin którym przyznano pomoc z tytułu niepełnosprawności	GOPS w Kołbaskowie	Ocena zależna od rozpoznania wielkości problemu niepełnosprawności w Gminie w świetle danych GUS i przez ekspertów (pracowników socjalnych)
Liczba dzieci kierowanych do pieczy zastępczej	PCPR w Policach, GOPS w Kołbaskowie	Spadek liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej

Wskaźniki do celu strategicznego 4.: Wspieranie rozwoju osobowego oraz społecznego dzieci i młodzieży

Wskaźnik	Źródło danych	Ocena zmian wartości wskaźnika
----------	---------------	--------------------------------

		– efekty pozytywne wdrażanej strategii
Analiza poziomu opanowania umiejętności, określanych w standardach wymagań egzaminacyjnych, będących podstawą przeprowadzania sprawdzianu w klasie szóstej szkoły podstawowej - w zakresie: czytania, pisania, rozumowania, korzystania z informacji, wykorzystywania wiedzy w praktyce; na poziomie gimnazjalnym - w zakresie opanowania umiejętności i wiadomości istotnych dla przedmiotów humanistycznych, matematyczno - przyrodniczych oraz dla języka obcego nowożytnego.	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu	Wzrost wartości wskaźnika
Liczba programów jakościowych adresowanych do uczniów zdolnych i uczniów osiągających słabe wyniki w nauce	Szkoły Podstawowe w Kołbaskowie, Będargowie. Przeclawiu i Gimnazjum	Wzrost liczby programów
Liczba uczniów objętych opieką doradców zawodowych posiadających indywidualny plan rozwoju edukacyjnego i zawodowego (IPD dla młodzieży)	Szkoły Podstawowe w Kołbaskowie, Będargowie. Przeclawiu i Gimnazjum	Wzrost liczby uczniów objętych doradztwem
Liczba dzieci korzystających z pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Policach	Wzrost liczby osób objętych poradnictwem
Liczba wolontariuszy wśród młodzieży	Szkoły Podstawowe w Kołbaskowie, Będargowie. Przeclawiu i Gimnazjum	Wzrost liczby wolontariuszy
Liczba projektów /programów przeciwdziałania uzależnieniom adresowanych do dzieci i młodzieży	Szkoły Podstawowe w Kołbaskowie, Będargowie. Przeclawiu i Gimnazjum instytucje i realizujące projekty	Wzrost liczby programów

Spis tabel

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Kołbaskowo

Tabela 2. Ogólny udział ludności wg ekonomicznych grup wieku

Tabela 3. Powody przyznawania pomocy społecznej

Tabela 4. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka z powodu ubóstwa

Tabela 5. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby

Tabela 6. Wielkość populacji bezrobotnych w poszczególnych gminach

Tabela 7. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka z powodu bezrobocia

Tabela 8. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka z powodu niepełnosprawności

Tabela 9. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka z powodu bezradności

Tabela 10. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa

Tabela 11. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka z powodu alkoholizmu

Tabela 12. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka z powodu przemocy w rodzinie

Tabela 13. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka z powodu bezdomności

Spis wykresów

Wykres 1. Udział poszczególnych grup ekonomicznych w strukturze demograficznej

Wykres 2. Liczba zawartych małżeństw w gminie Kołbaskowo

Wykres 2. Sytuacja na rynku pracy